

FAGBLADET FOA

Lønbrøler:
**TILLÆG
DROPPET
I TO ÅR**

SIDE 6

Ekspertens appel:
**KVINDER
SKAL TÆNKE
I COOL CASH**

SIDE 8

KOST & SERVICE

SANELA FLYGTEDE SELV FRA KRIG

NU LAVES HUN MAD TIL FLYGTNINGE

SIDE 22

Pluskort Rabat
10%

BORNHOLM ER SKØN

Sol, strand og vand

- Dejlig ferielejlighed på Dueodde
- Færge Ystad-Rønne tur/retur med bil
- Rengøring, forsikring og energiforbrug
- Gratis guideture

Totalpris for 2 personer:

Ankomst i perioden	4 nætter	7 nætter
Før 8/7	5.995,-	7.895,-
8/7 - 29/7	6.595,-	8.695,-
30/7 - 4/8	4.995,-	6.395,-
5/8 - 14/8	4.495,-	5.495,-
15/8 - 3/9	3.995,-	5.195,-
4/9 - 28/9	2.895,-	3.695,-

4 nætter: Ankomst er mulig alle ugedage

7 nætter: Ank. på man-, tirs-, ons- el. torsdage
Ank. på fre-, lør- og søndage er mulig mod tillæg

Børn under 15 år kan komme med for blot 125,- pr. nat (totalpris for op til 2 børn).

Spahotel + Lækker mad

- Flot værelse på Griffen Spahotel i Rønne
- Skøn beliggenhed ved havet og byen
- Færge Ystad-Rønne tur/retur med bil
- Stor morgenbuffet hver morgen
- Lækker 3-retters-menu hver aften
- Gratis adgang til stort spaområde

Totalpris for 2 personer:

Ankomst i perioden	4 nætter	7 nætter
Før 9/7	9.295,-	14.995,-
9/7 - 5/8	9.895,-	15.995,-
6/8 - 14/8	9.295,-	14.995,-
15/8 - 2/9	8.695,-	14.695,-
3/9 - 13/10	8.195,-	13.695,-
14/10 - 21/10	8.695,-	14.695,-
22/10 - 21/12	7.995,-	13.595,-
22/12 - 31/12	8.495,-	14.595,-

Tillæg for havudsigt: 300,- pr. nat
(efter 15/8 kun 200,-)

4 nætter: Ankomst er mulig alle ugedage

7 nætter: Ank. på man-, tirs-, ons- el. torsdage
Ank. fre-, lør- og søndag er mulig mod tillæg

Flot badehotel

- Fredensborg Badehotel på Strandvejen i Rønne
- Flot dobbeltværelse med skøn havudsigt
- Dejlig økologisk morgenbuffet hver morgen
- Færge Ystad-Rønne tur/retur med bil
- En af Bornholms bedste restauranter
- Gratis adgang til udendørs spabade
- Gratis cykellege

Totalpris for 2 personer:

Ankomst i perioden	4 nætter	7 nætter
Før 10/7	7.895,-	12.595,-
10/7 - 6/8	8.295,-	13.295,-
7/8 - 14/8	7.895,-	12.595,-
15/8 - 3/9	7.295,-	12.295,-
4/9 - 17/9	6.895,-	11.595,-

4 nætter: Ankomst er mulig alle ugedage

7 nætter: Ank. på man-, tirs-, ons- el. torsdage
Ank. på fre-, lør- og søndage er mulig mod tillæg

Bestil din ferie nu på 56 95 85 66
www.teambornholm.dk/pluskort

INDBLIK
**KLAR MED MAD
OG KRAM TIL
FLYGTNINGE**

SIDE 22

INDHOLD

- 4 Chefredaktørens leder**
- 6 Fag og fremtid**
Serviceansatte har efter to års ventetid endelig udsigt til at få funktionstillæg
- 8 FOKUS Fuldtid**
At gå fra deltid til fuldtid har stor betydning for livsindkomsten
- 14 Groft sagt**
- 15 Forskerzonen**
Når sygehuset flytter hjem, skal hygiejnen tænkes med
- 16 Formandens klumme & debat**
- 18 Tæt på**
Sådan er din løn skruet sammen
- 20 Fagligt talt**
- 22 INDBLIK Vores møde med krigen**
De laver mad, gør huse klar og trøster børn. FOA-medlemmer har travlt med at hjælpe ukrainere
- 32 Brug FOA**
Fik 250.000 kroner for usaglig opsigelse
- 35 Min vej**
Fra drøm om skuespiller til leder i daginstitution
- 36 Kend din ret**
Forstå reglerne om autorisation
- 38 A-kassen**
Få hjælp til at finde et nyt job
- 39 Mad på farten**
- 40 Det sker**
- 42 Quiz**
- 43 Kollegakram**

**FAG OG
FREMTID**
OLE HAR
KÆMPET FOR
FUNKTIONSTILLÆG
SIDE 6

**TÆT PÅ
SÅDAN ER
DIN LØN
SKRUET
SAMMEN
SIDE 18**

**JEG TROR, DET ER NØDVENDIGT AT SE PÅ ARBEJDSVILKÅRENE
OG IKKE KUN PÅ PENGENE, HVIS FLERE SKAL GÅ OP I TID. SIDE 8**

ANETTE BORCHORST

PROFESSOR, FORSKER I ARBEJDSMARKED OG LIGESTILLING

FOA

Ansv. chefredaktør Gitte Hejberg
gith@foa.dk · 46 97 24 58

Redaktionschef Morten Bruun
mobr@foa.dk · 46 97 23 97

Udgiver FOA · Staunings Plads 1-3
1790 København V · 46 97 26 26
foa.dk · foa@foa.dk

MAD OG MED-MENNESKELIGHED

VELKOMMEN | For fire måneder siden blev Ukraine invaderet af Rusland. Millioner af ukrainere – primært kvinder og børn – blev drevet på flugt. Heraf er henved 30.000 kommet til Danmark.

Fagbladet FOA har i dette nummer besøgt Center Sandholm i Nordsjælland. Stedet er første stop for mange af de mennesker, der er flygtet fra Ukraine – og fra andre lande, hvor krig, katastrofer og kaos hærger.

I fagbladets reportage møder vi blandt andre Sandholms mangeårige køkkenmedarbejdere, der kommer fra vidt forskellige lande. Flere bærer selv på en fortid med krig og flugt. Nu viser de omsorg for de nyankomne med mad og medmenneskelighed. Som Anjela Idrissova fra Tjetjenien siger: ”Jeg har oplevet alt det, som ukrainerne har. Jeg mærker, hvad de mærker.” Sanela Qablan fra Bosnien siger det sådan: ”Vi skal sørge for, at de ikke føler sig til besvær, eller at der er forskel på dem og os. Der er kun ét vi.”

Selvom førsteprioritet er at tilbyde hjælp, mad og tag over hovedet til de ukrainske flygtninge, håber regeringen og arbejdsmarkedets parter på, at en del ukrainere vil finde fodfæste på det danske arbejdsmarked. Det lyder som en ren win-win: Ukrainerne kan tjene penge, og det vil betyde flere kolleger på de danske arbejdspladser.

Lige nu er der dog ingen, der ved, hvor længe ukrainerne bliver. Nogle vil forståeligt nok stå med et ene ben på det danske arbejdsmarked og det andet ben på vej hjem. ★

Gitte Hejberg
GITTE HEJBERG
ANSV. CHEFREDAKTØR

”

FLERE BÆRER SELV
PÅ EN FORTID MED
KRIG OG FLUGT. NU
VISER DE OMSORG
FOR DE NYANKOMNE.

@GITTEHEJBERG

LÆS
MERE OM
EKSPERIMENTER
MED FULD
TID
SIDE 8

HVAD MENER DU?

Skal alle stillinger
slås op som fuldtids-
stillinger?

AF SAKD@FOA.DK

Foretrækker fuldtid

Lars Rasmus Egenby
Pædagog, Københavns Kom-
mune. Fuldtidsansat.

Jeg tænker, det er bedst at slå stillinger op som fuldtid. Jeg har før arbejdet på deltid på klubområdet, men vil nu til enhver tid selv arbejde fuldtid. Alt bliver jo dyrere i øjeblikket.

Vi mangler kolleger

Pia Fabricius
Serviceassistent, Regionshospitalet Randers. Fuldtidsansat.

Jeg synes, det er en god idé. På vores afdeling mangler vi – som alle andre steder – kolleger, så det kunne måske være en god mulighed for at få flere ind på arbejdspladsen ved at tilbyde fuldtidsstillinger fremfor deltid.

Man skal kunne vælge selv

Maria Busborg Jørgensen
Sосу-hjælper, Faaborg Midtfyn Kommune. Fuldtidsansat.

Nej, man skal have mulighed for at vælge, hvor mange timer man vil arbejde. Ikke alle ønsker fuldtid. Men det er vigtigt at fremhæve, at det er muligt at få flere timer, hvis der opstår et behov for det.

SUNDE VENEFUNKTIONER I BENENE

Problemer med **vener** og **trætte ben**?

Når blodkar og vener ikke fungerer optimalt, kan det ofte mærkes og nogle gange ses. Ekstrakt af rødvinsblade/kerner bidrager til en normal funktion af venesystemet i benene og til at afhjælpe tunge og trætte ben. Derudover kan rødvinsblade/kerner forbedre hudens generelle udseende og mindske cellulite (appelsinhud).

4 GRUNDE TIL AT TAGE VENOLET

Rødvinsblade/kerner i Venolet bidrager bl.a. til en normal funktion af venesystem, blodkar og kredsløb. Det gavner benene på en række områder.

MODVIRKER TRÆTTE BEN

MOD FØLELSEN AF TUNGE BEN

SUNDERE HUD

MINDRE APPELSINHUD

Menneskekroppen rummer cirka 5 liter blod, der skal pumpes rundt i vores karsystem. Venerne er de blodkar, der returnerer blodet fra organer i kroppen mod hjertet. Blodkarrenes og venernes funktion har betydning for at kunne have en aktiv livsstil.

Tunge og trætte ben

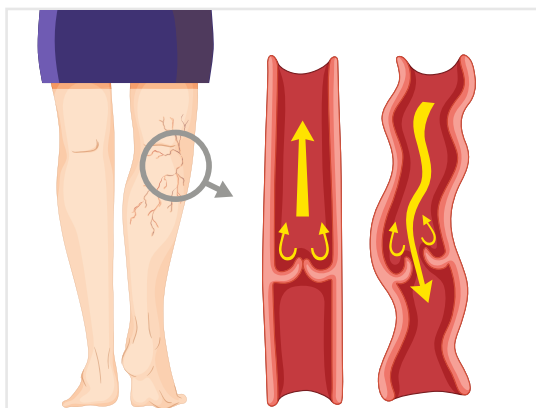
Når blodkar og vener ikke fungerer optimalt, kan det ofte mærkes og nogle gange ses. Så har du nemmere ved at få tunge og trætte ben. Når der træder væske ud i vævet fra de små blodkar, kan det ligeledes resultere

i oplevelse af at have tunge og trætte ben.

Problemer med venerne, heriblandt synlige vener, forekommer også oftere, når man kommer op i årene.

Hjælp til ben og 'appelsinhud'

Venolet indeholder bl.a. rødvinsblade/kerner, som bidrager til en normal funktion af venesystemet, blodkar og kredsløb. Faktorer der modvirker oplevelsen af tunge og trætte ben. Rødvinsblade/kerner kan derudover forbedre hudens generelle udseende og mindske cellulite (appelsinhud).

Venerne er de blodårer, som fører blodet tilbage til hjertet ved hjælp af veneklapper. Hvis funktionen af disse klapper bliver forringet, vil blodet kunne hobe sig op i venen. Da kan der sive væske ud af blodkarret, så der opstår hævelse i vævet.

PRØV VENOLET TIL HALV PRIS

Venolet kan prøves på abonnement til halv pris for første pakke.

Kun **kr 139,-** (2 måneders forbrug) + fragt kr 39

BESTIL HER:

WEB: wellvita.dk

TLF: 82 30 30 40
hverdag kl. 8-16

Kundeservice er altid klar med gratis råd og vejledning.

OBS! Ingen bindingstid.
Betal efter at varen er modtaget.

wellvita®

Rødvinsblade/kerner bidrager til en god blodgennemstrømning i benene og kan dermed reducere følelsen af tunge og trætte ben. Planten kan derudover forbedre hudens generelle udseende og mindske cellulite (appelsinhud).

Vitamin C hjælper til normal dannelse af kollagen, der også har betydning for normalt fungerende blodkar.

Ledelse satte stop for tillæg

Igennem flere år har de nyansatte serviceassistenter på Nordsjællands Hospital i Hillerød ikke fået funktionstillæg. Både hospitalsledelsen og FOA beklager.

AF SIGNE HØJGAARD | FOTO: JØRGEN TRUE

For godt to år siden suspenderede ledelsen på Nordsjællands Hospital i Hillerød en forhåndsaftale om funktionstillæg til serviceassistenter efter aftale med de faglige organisationer. Konsekvensen har været, at nyansatte serviceassistenter og -medarbejdere igennem flere år ikke har fået tillæg for eksempelvis akutindsatser, kørsel med afdøde og isolationsrengøring.

Af en aktindsigt fra hospitalet fremgår det, at den samlede værdi af funktionstillæggen er estimeret til at være omkring 3,4 millioner kroner om året.

Præcist, hvor mange der ikke har fået funktionstillæg i perioden, kan Nordsjællands Hospital ikke oplyse, men af en mail fra hospitalet fremgår det, at det kun er medarbejdere ansat efter april 2020, der endnu ikke har fået deres funktionstillæg udbetalt.

1.200 kroner mindre i løn

Ole Pedersen er en af de serviceassistenter, som er gået glip af funktionstillæg. Han blev ansat 1. december 2020, og efter et par måneder gik det op for ham, at hans kolleger, der var

ansat, før forhåndsaftalen blev sat i bero, fik omkring 1.200 kroner mere end ham om måneden.

Han gik til sin tillidsrepræsentant og fik forklaret, at forhandlingerne om en ny aftale om funktionstillæg trak ud.

”Jeg fik en sludder for en sladder og blev holdt hen med forklaringer. Til sidst blev jeg så træt af det, at jeg indgav en klage til FOAs klageinstans,” siger Ole Pedersen.

Dommeren i klagesagen afgjorde, at der juridisk ikke var noget at komme efter, men det var kritisabelt, at FOA ikke havde inddraget medlemmerne mere på et tidligere tidspunkt i forløbet.

Den daværende tillidsrepræsentant døde uventet i december 2021. Siden har FOA Nordsjælland overtaget sagen og forhandlet med hospitalsledelsen. Ole Pedersen er skuffet over forløbet.

”Men jeg ved ikke, hvor meget man egentlig kan klandre FOA. Man kan stille spørgsmålstegn ved, hvorfor ledelsen ikke har reageret,” siger han.

Delaftale indgået

I skrivende stund har ledelsen indgået en delaftale med fagforeningerne FOA

Nordsjælland og 3F. Indtil videre er det aftalt, at alle medarbejdere, som skulle have haft funktionstillæg, får det udbetalt med tilbagevirkende kraft. Det oplyser formand for FOA Nordsjælland Lene Lindberg. Hun er glad for, at der er et gennembrud i sagen, men hun beklager forløbet.

”Det er ikke i orden, at det har taget så lang tid. Jeg kan godt forstå de medlemmer, der er rasende. Det ville jeg også være,” siger hun og påpeger, at FOA dog har rykket arbejdsgiveren og indsendt en klage på vegne af medlemmerne tilbage i december 2021.

Hun forklarer, at grunden til, at FOA gik med til at sætte den gamle forhåndsaftale på pause, var, at den ikke var tidssvarende og trængte til at blive gjort mere gennemsigtig.

”Intentionen har været at lave en forhåndsaftale, der passer bedre til de opgaver, der er på et hospital i dag, hvor man arbejder anderledes med patienttransport og hygiejne, end man gjorde for 10-15 år siden. Men det er helt utilstedeligt, at det har taget så lang tid. Det må man klandre hospitalets HR-afdeling for,” siger hun.

Serviceassistent Ole Pedersen er godt tilfreds med, at ledelsen udbetaler funktionstillæg med tilbagevirkende kraft. For ham handler det lige så meget om påskønnelsen af medarbejdernes indsats. "Det er rart, at ledelsen anerkender, at der er sket en fejl. Det tager jeg hatten af for," siger han fra sin have, hvor han holder ferie med sin Jack Russel Terrier, Linus.

Ledelsen undskylder

Set i bagklogskabens klare lys skulle forhåndsaftalen ikke have været suspenderet, mens der blev forhandlet om en ny aftale. Sådan lyder konklusionen fra vicedirektør på Nordsjællands Hospital Thomas Houe.

"Medarbejderne har fortjent en undskyldning, fordi der er gået så lang tid," siger han og forklarer, at forhandlingerne har trukket ud, fordi den gamle aftale har været uigennemsigtig, og det har været svært at lave en ny afta-

le, som sikrede, at ingen skal gå ned i løn. Han kan godt forstå de medarbejdere, der føler, at de er blevet snydt for tillæg, mens den gamle aftale har været suspenderet.

"Men det har aldrig været tanken at snyde nogen eller spare. Det har været en fælles intention om at skabe et klarere aftalelandskab på det her område, som ikke er lykkedes. Der er ikke nogen, der bliver snydt. Folk skal nok få deres penge," siger han. ★ SIHO@FOA.DK

ALLE FÅR, HVAD DE HAR KRAV PÅ

- Der er godt 250 service-medarbejdere og -assistenter ansat på Nordsjællands Hospital i Hillerød. Ud af dem er mindst 120 ansat efter 1. april 2020, hvor forhåndsaftalen om funktionstillæg blev sat i bero.
- Nuværende og tidligere medarbejdere, der skulle have haft funktionstillæg, får det med tilbagevirkende kraft.
- Nordsjællands Hospital forventer, at der er en ny forhåndsaftale på plads i juli 2022.

KILDER: VICEDIREKTØR PÅ NORDSJÆLLANDS HOSPITAL THOMAS HOUE OG AKTINDSIGT FRA HOSPITALET

FORSKER I LIGESTILLING:

KVINDER SKAL TÆNKE I COOL CASH

Deltidsansættelser koster dyrt for mange kvinder. Mindre tidstyranni og kontrol kan ifølge professor være den lokkemad, der får kvinderne til at vælge fuldtid.

Deltid kan være dejligt. Det kan være en nødvendighed eller et vilkår. Men deltid kan også være dyrt. Rasende dyrt.

I hvert fald kan de mange deltidsansatte i den offentlige sektor forbedre både deres løn og pension voldsomt, hvis de vælger at veksle til fuldtid. Og jo tidligere de skifter gear, jo flere penge er der at hente.

Det dokumenterer nye beregninger, som Forhandlingsfællesskabet og Kommunernes Landsforening (KL) har lavet som led i en indsats for at få flere på fuldtid, som blev aftalt i forbindelse med OK21.

I dag arbejder 40 procent af de ansatte i den offentlige sektor på deltid, i langt overvejende grad kvinder. Alene inden for ældresektoren, som i høj grad er domineret af kvinder, gælder det otte ud af ti ansatte.

Og ifølge Anette Borchorst, der er professor ved Aalborg Universitet og forsker i arbejdsmarked og ligestilling, er det især kvinderne, der skal være opmærksomme.

”Det er jo oftest dem, der tager den lange barsel og arbejder på nedsat tid for at tage sig af hjemmet og børnene, og det får stor økonomisk betydning,”

Se, hvor meget du kan øge din livsindkomst ved at gå på fuldtid:
fuldtid.dk

GEVINST VED FULDTID

Regneeksemplerne gælder for social- og sundhedsassistenter og angiver, hvor meget mere i løn og pension, der er at hente ved at gå på fuldtid frem til en pensionsalder på 68 år.

FOKUS ER SKREVET AF ULLA ABILDTRUP | FOTO: JØRGEN TRUE OG HEIDI LUNDSGAARD

siger hun blandt andet med henvisning til, at mange kvinder ikke optjener fuld pension under barsel:

”Når man er ung og har små børn og enormt travlt, tænker man ikke på, hvad der sker om 40-50 år. Men det ville være en god idé, for folkepensionen dækker ikke ret meget længere, så man er nødt til selv at spare op,” siger Anette Borchorst.

Hun opfordrer kvinder til at blive lidt mere som mænd, der ofte går op i cool cash. Men samtidig forstår hun godt dem, der siger, at fuldtid er for belastende.

”Jeg tror, det er nødvendigt at se på arbejdsvilkårene og ikke kun på pengene, hvis flere skal gå op i tid,” siger hun og tilføjer, at belastningen vil blive mere jævnt fordelt, hvis mange på en arbejdsplads vælger at gå op i tid:

”Måske flere vil så opleve, at fuldtid alligevel ikke er så slemt.”

Nemmere end frygtet

I KL's og fagforeningernes aktuelle indsats forsøger man netop at udfordre den traditionelle modstand mod at gå op i tid ved at opfordre til at finde

på lokale modeller, som gør det interessant at arbejde mere.

Fagbladet FOA har talt med flere medlemmer, som i forbindelse med et lokalt projekt i en prøveperiode er gået op i tid. De var overraskede over, at det ikke var så hårdt, som de frygtede.

I Vejen Kommune fik en gruppe medarbejdere således en halv time hver dag, som de selv kunne bestemme over i arbejdet med borgerne, hvis de gik på fuldtid i en prøveperiode. Forsøget var en stor succes, og det forstår Anette Borchorst godt:

”Der er brug for en kulturændring, hvor vi kommer væk fra tidstyranniet og kontrolregimet,” siger Anette Borchorst og opfordrer arbejdsgiverne til at være opmærksomme på, at for kvinder betyder arbejdsvilkår ofte meget.

”Økonomiske argumenter alene appellerer ikke til kvinderne. Men hvis alle parter vil rykke sig lidt, kan det nytte,” pointerer professoren.

Opgør med fastgroet kultur

Michael Ziegler, formand for KL's Løn- og Personaleudvalg, er enig i, at ”fleksible rammer er vigtige for, at med-

70%

af kommunerne oplever, at social- og sundhedsansatte kun i mindre grad har lyst til at gå på fuldtid.

KILDE: MOMENTUM

arbejderne trives og kan yde omsorg med høj faglighed”, som han udtrykker det i en mail til Fagbladet FOA.

”Deltidsarbejde er en fastgroet kultur hos både arbejdsgivere og arbejdstagere. Der kan være mange grunde til, at det er svært at løsrive sig fra den kultur, og det skal vi gøre op med. Det kræver en omlægning af arbejds gange, og det er en langsigtet opgave på hver enkelt arbejdsplads,” noterer Michael Ziegler. ★ REDAKTIONEN@FOA.DK

FRA 25 TIL
37 TIMER
+ 7,5 MIO.

FRA 32 TIL
37 TIMER
+ 2,6 MIO.

ALDER
25 år

FRA 25 TIL
37 TIMER
+ 5,3 MIO.

FRA 32 TIL
37 TIMER
+ 1,8 MIO.

ALDER
41 år

FRA 25 TIL
37 TIMER
+ 3,5 MIO.

FRA 32 TIL
37 TIMER
+ 1,1 MIO.

ALDER
51 år

”Jeg er træt – men ikke nær så træt som før”

Fjóla Ágústa Ásgeirsdóttir gik fra 32 timer til fuldtid og er overrasket over, hvor mange fordele der er.

**DENGANG
JEG VAR PÅ
32 TIMER, VAR
JEG TRÆT
HELE TIDEN.**

**FJÓLA ÁGÚSTA
ÁSGEIRSDÓTTIR**
SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENT

Fjóla Ágústa Ásgeirsdóttir er social- og sundhedsassistent og har i en årrække arbejdet på plejecenter Kastanjehaven på Frederiksberg i København.

”For mange år siden var jeg social- og sundhedshjælper på fuldtid, og det var utrolig hårdt, fordi de fleste af mine kolleger var på deltid. Der var hele tiden afløsere eller nye kolleger at forholde sig til og sætte ind i rutiner, så jeg gik ned på 32 timer, da jeg blev uddannet assistent,” fortæller Fjóla Ágústa Ásgeirsdóttir.

Frederiksberg Kommune deltager i initiativet ’En fremtid med fuldtid’, som KL og Forhandlingsfællesskabet står bag,

og i den forbindelse blev Fjóla Ágústa Ásgeirsdóttir og to kolleger foreslået at gå på fuldtid fra 1. september 2021.

”Dengang jeg var på 32 timer, var jeg træt hele tiden, så jeg forestillede mig, at det ville blive rigtig slemt. Men vi tre, som sagde o.k. til at prøve det i seks måneder, blev alle overraskede over, at det slet ikke var så hårdt.”

Hun og kollegerne har sagt ja til at blive på 37 timer om ugen.

”Nu er vi alle sammen på fuldtid på nær en enkelt. Det gør en kæmpe forskel, at vi kender beboerne og rutinerne. Der er også hele tiden nogen at spørge, hvis man kommer i tvivl om noget.

1. september 2021 gik Fjóla Ágústa Ásgeirsdóttir fra 32 til 37 timer om ugen. De fem ekstra timer, der ikke er fordelt efter et fast mønster, har ikke taget pusten fra hende. Tværtimod er hun mindre træt nu.

Da jeg var på nedsat tid, ringede jeg tit ind på en fridag og spurgte, om de havde gjort de ting, jeg ikke nåede dagen før. Når jeg går hjem nu, ved jeg, at jeg har gjort mit arbejde til fulde. Og selvom jeg er træt fredag eftermiddag, føler jeg mig faktisk ikke så træt, som jeg gjorde tidligere,” siger Fjóla Ágústa Ásgeirsdóttir.

Kendte ansigter giver tryghed

Ændringerne på Kastanjehaven er blevet godt modtaget af beboerne.

”De er mere trygge ved at se de samme ansigter, og de pårørende er glade for, at det er det samme personale, der er hos deres kære,” fortæller Fjóla Ágústa Ásgeirsdóttir.

Hendes mand har også bemærket en positiv forandring:

”Han synes, at jeg er mere hjemme

nu, for tidligere tog jeg tit ekstravagter, og det gør jeg næsten aldrig mere.”

Som en sidste positiv ændring nævner hun lønnen:

”Jeg kan tydeligt mærke på min lønseddel, at jeg er gået op på fuldtid. Jeg har 5.000 kroner mere udbetalt om måneden og er faktisk begyndt at tænke på at lægge mere til side til min pension,” siger 54-årige Fjóla Ágústa Ásgeirsdóttir.

Pausen er vigtig

Kastanjehaven er en travl arbejdsplads med klokker, der ringer hele tiden. Da flere medarbejdere gik op i tid, blev der derfor gjort en ekstra indsats for at forbedre pausekulturen.

”Vi arbejder otte timer hver dag og har en hel fridag hver tredje uge. På en arbejdsdag har vi ret til 29 minut-

ters betalt pause, men vi plejede ikke at holde pause. Det var en kultur, vi skulle lære,” siger Fjóla Ágústa Ásgeirsdóttir.

I september 2021 blev det aftalt, at medarbejderne på skift skulle gå til pause to og to.

”Pausen gav rigtig meget – bare det at komme lidt væk og tænke på noget andet uden hele tiden at blive forstyrret – alle var simpelthen så glade for at holde deres pause,” siger hun.

Men da corona vendte tilbage i efteråret og vinteren, vendte også den gamle pausekultur tilbage, og medarbejderne fik ikke holdt de 29 minutters pause.

”Nu arbejder jeg og vores arbejdsmiljørepræsentant på at få genetableret pausen, for den betyder rigtig meget for arbejdsglæden,” siger Fjóla Ágústa Ásgeirsdóttir. ★

PRIORITERER TID MED MINE BØRN

Majbrit K. Hansen, 32 år
Social- og sundhedshjælper
Kærdalen Ældrecenter
i Vejen Kommune

Jeg arbejder 30 timer om ugen, og det kan lige netop hænge sammen økonomisk. Jeg har været på 32 timer, men jeg syntes ikke, at forskellen var særlig stor økonomisk. Det gav mig ikke ret meget mere at gå op i tid, så jeg prioriterer at have tid med mine børn. Jeg er alene med tre – en, der går i børnehave, en er i forskole og en i 5. klasse – så jeg kan have svært ved at få tiden til at slå til. 30 timer passer mig godt. ★

MERE TID TIL BORGERNE

Camilla Lund-Hansen, 41 år
Social- og sundhedsassistent
Skt. Hansgruppen udekørende
hjemmepleje i Odense Kommune

Jeg gik fra 35 timer til fuldtid 1. januar i år. Vi keder os ikke på arbejdet, men jeg føler, vi er mindre stressede, efter at vi er fem, der er gået op i tid. Fagligheden er styrket, fordi vi har bedre tid til at fordybe os i den enkelte borger. Det spreder sig som ringe i vandet blandt kollegerne, når jeg fortæller, at det ikke er så hårdt, og at jeg får omkring 1.500 kroner mere i løn om måneden. Hvis vi sammen kan løfte de nye opgaver ved at gå lidt op i tid, er det da klart en fordel for fællesskabet i en gruppe. ★

OVERVEJER AT SIGE JA TIL FULDTID

Lene Rue, 50 år
Social- og sundhedshjælper
Kærdalen Ældrecenter
i Vejen Kommune

Jeg arbejder 35 timer om ugen, men var fire uger på fuldtid. Hver dag havde jeg en halv time til noget, der gjorde mig glad sammen med borgerne. Vi var flere, som brugte den halve time på at hjælpe en borger med depression. Man kunne kun komme rundt på smalle stier i hans hjem, alene i soveværelset fandt vi 73 mælkekartoner. På grund af hjælpen blomstrede han op og begyndte at hjælpe til. Andre dage brugte jeg tiden på at gå tur med beboere. Det taler de stadig om – den dag, de mærkede vinden i ansigtet.

Jeg har en syg mand, så jeg skal tænke mig om, inden jeg eventuelt siger ja til at gå op på fuldtid permanent. Men det fungerer godt i prøveperioden. ★

KAN SLIPPE ARBEJDET, NÅR JEG HAR FRI

Betina Stephansen, 39 år
Social- og sundhedshjælper
Plejehjemmet Øst
i Odense Kommune

Jeg er gået trinvis op og endte på 37 timer i november 2021. Vi er syv, der er gået op i tid den seneste tid, og jeg føler, jeg har fået mere tid til beboerne. Det betyder meget, for jeg arbejder jo på plejehjemmet, fordi jeg kan lide at være sammen med de gamle. I mange år havde jeg to fridage om ugen og tænkte tit på ting, jeg skulle huske, når jeg kom tilbage på job. I dag er der ingen hængepartier, når jeg går hjem, og jeg tænker ikke så meget på arbejde, når jeg har fri. Ved min seneste justering gik jeg fra 35 til 37 timer og får nu cirka 2.500 kroner mere udbetalt om måneden. Jeg har ikke tjekket min pension, men planlægger at begynde at indbetale mere. ★

KOMMUNER DELER ERFARINGER OM FULDTID

26 kommuner er i gang med at afprøve metoder for at få flere medarbejdere op i tid eller ansættelse på fuldtid. Erfaringerne deles blandt andet på hjemmesiden fuldtid.dk

Aalborg Kommune slår nu alle stillinger på ældreområdet op som fuldtid, hvor jobopslagene tidligere ofte lød på deltid. Tiltaget har givet kommunen henvend fem procent flere fuldtidsansatte på plejehjemmene.

I Frederikshavn Kommune har botilbud 'røde blokke' (ledige vagter) i vagtplanen, det vil sige ubesatte timer, og det stresser alle. De arbejder nu sammen med vagtplanlæggerne for, at de allerede ansatte – ved at gå op i tid – kan fjerne de røde blokke.

I Gentofte Kommune afprøver en gruppe medarbejdere i tre børnehuse 4-dages arbejdsuge på 37 timer og mulighed for at arbejde hjemme ved forbedring af aktiviteter for at se, om det giver flere lyst til at gå op i tid.

Vejen Kommune slår nu altid dagvagter op som fuldtid, men med mulighed for nedsat tid. Tidligere slog kommunen dem op som deltidsstillinger med mulighed for fuldtid.

I Odense Kommune eksperimenteres der på plejecentre med at få medarbejdere op i tid – for eksempel ved at indføre 'skæve vagter' på tværs af de traditionelle vagtlag, så man arbejder samtidigt med andre kolleger, hvilket har givet bedre overlevering og sparring.

LØN SOM UFORTJENT

Lønforskellene mellem cheferne og de lavestlønnede i kommunerne bliver større og større. På 10 år er chefernes samlede løn steget med 24 %, mens eksempelvis pædagogmedhjælperne kun får 14,9 % mere. Det er "en enormt dårlig udvikling" ifølge økonomiprofessor Niels Westergaard Nielsen.

ILLUSTRATION: GITTE SKOV

Læs mere
fagbladetfoa.dk/tema-lokalloen

SYGEPLEJE I EGET HJEM STILLER KRAV TIL HYGIEJNEN

Patienter bliver udskrevet fra hospitalerne langt hurtigere, end de gjorde tidligere. Det stiller krav til den infektionshygiejniske standard i hjemmet, påpeger ekspert.

AF SIGNE HØJGAARD

Over de seneste 15 år er der sparet 6.000 sengepladser ved at lave kortere patientforløb. Det er alt fra nyopererede hoftepatienter til kræftpatienter, der får kemo, som i dag bliver behandlet og plejet i eget hjem. Det fortæller Jette Holt, der er hygiejnesygeplejerske og ph.d. ved Statens Serum Institut.

”Når vi nu har brugt tid på at kvalitetssikre og standardisere behandlings- og plejeforholdene på sygehusene de seneste 25 år, hvordan sikrer vi så den samme kvalitet i hjemmene? Patienterne er jo ikke raske bare, fordi vi udskriver dem tidligere. Deres rekonvalescens og genoptræning kommer til at foregå derhjemme,” siger hun.

Samme risiko for smitte i hjemmet

Det er ifølge Jette Holt en misforståelse, hvis man tror, at patienterne er i mindre risiko for at blive udsat for smitte og infektioner, når de bliver udskrevet til behandling i eget hjem.

”Det er ikke sådan, at virus og bakterier giver færre infektioner, bare fordi man kommer hjem, og derfor skal man fortsat have opmærksomhed på hygiejnen, når man udskrives til pleje og behandling i eget hjem,” siger hun.

Når det handler om medarbejdernes sikkerhed og risiko for at blive smittet, så er det entydigt arbejdsgiverens ansvar at sikre, at forholdene er i orden, understreger Jette Holt.

Hun peger på, at i forhold til patienterne er det mere uklart, om det er sygehuset, der udskrives borgeren, eller om det er kommunens hjemmepleje, der har ansvaret for, at hjemmet er egnet til pleje og behandling.

”Som jeg ser det, er ansvaret ikke klart placeret. Derfor kan det infektionshygiejniske perspektiv med fordel indtages ved udskrivelseskonferencen.”

Mangler overblik over infektioner

Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke om hygiejne indeholder anbefalinger om rammerne for kommuners hygiejniske indsats, som flugter med sygehusenes. Men ikke alle kommuner har ifølge en undersøgelse fra Statens Serum Institut oprettet en hygiejneorganisation. Et andet problem er, at der ikke er samme overblik over omfanget af infektioner i borgenes eget hjem, som der er på sygehusene, siger Jette Holt.

”Man har en meget mangelfuld indrapportering af smitsomme sygdomme og dermed også infektioner relateret til pleje og behandling ude i primærsektoren,” siger Jette Holt og nævner, at Statens Serum Institut tilbyder kommunerne at få lavet en undersøgelse, der kan afdække omfanget af infektioner i den primære plejesektor.

”Vi må have nogle tal, der kan vise behovet. Det, man skal tænke over ude i primærsektoren, er, at hvis man vil køre småsygehuse i eget hjem, hvilke krav skal man så stille til hjemmet, så vi kan sige, at der er lighed i sundhed, og så vi har et sammenhængende sundhedsvæsen – også hvad angår den kvalitet, som borgeren får, uanset hvilken lokation de befinder sig på.” ★ SIHO@FOA.DK

FOTO: PRIVAT

Jette Holt
Hygiejnesygeplejerske
og ph.d.
Statens Serum Institut

KOMMUNERNES HYGIEJNEINDSATS

Statens Serum Institut har kortlagt de kommunale hygiejneindsatser i Danmark. Af rapporten fremgår blandt andet, at 61 ud af de 98 kommuner har etableret en hygiejneorganisation. Den er ansvarlig for at formidle hygiejnepolitikken i kommunen, for samarbejdet med de lokale institutioner og for opfølgning på lokale indsatser og monitorering.

Læs rapporten
[hygiejne.ssi.dk/
organisering/
primaersektoren](https://hygiejne.ssi.dk/organisering/primaersektoren)

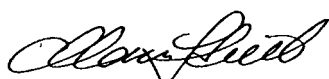
VI KOMMER OGSÅ GENNEM DENNE KRISE

STRIIBEN | Prisernes himmelflugt og økonomisk krise fylder i medierne, og det er en rigtig møgsituation, vi står i, med tab af købekraft. Men vi skal huske, at vi har klaret kriser før, også kriser der kradsede dybt. Mange af jer husker sikkert fattigfirserne.

Heldigvis kan dansk økonomi klare, at vi har underskud på bundlinjen – der er trods alt fortsat udsigt til vækst. Nu handler det om at prioritere og bruge krisen til at tænke nyt. I FOA presser vi på, for at der fortsat investeres i en solid offentlig velfærd. Vi medvirker også til at finde nye måder at få hverdagen på arbejdspladserne til at hænge sammen.

Meget er oppe at vende i øjeblikket med lønstrukturkomité, pensionskommission, velfærdsaftale med frisættelse af kommunerne på ældre-, børne- og skoleområdet og sundhedsreform. Budgetforhandlingerne med kommuner og regioner er også i gang i skrivende stund, og det ser ikke positivt ud. Økonomien kommer godt nok til at følge med den demografiske udvikling, men det er svært at få øje på, om der kommer midler til de områder, der har været nedprioriteret i alt for mange år. Valgtrommerne er så småt i gang, og det bliver afgørende for FOAs medlemmer, at velfærden vinder valget. Jeg håber, at I holder øje med og tager del i FOAs kampagne: 'Mere lighed løfter os alle'.

Midt i alle udfordringerne skal vi også huske alt det, der fungerer godt. I arbejder i fag, der hver eneste dag har afgørende betydning for vores velfærdssamfund. Jeg har for nylig overværet Skills, og det gav håb og fornyet energi at se så mange engagerede unge på vej i uddannelsesforløb. De er så dygtige og topmotiverede til at tænke nyt. Også Velfærdstalent 100, som FOA og PenSam afholder hvert år, gav frisk energi. De mange fortællinger om, hvad der fik dem til at vælge deres fag, vidner om, at vi repræsenterer medlemmer, som giver sig fuldt og helt med høj faglighed, stolthed og arbejdsglæde. ★

MONA STRIIB
FORMAND

HVAD
MENER
DU?

”

NU HANDLER DET OM AT
PRIORITERE OG BRUGE
KRISEN TIL AT TÆNKE NYT.
I FOA PRESSER VI PÅ, FOR
AT DER FORTSAT INVESTERES
I EN SOLID OFFENTLIG
VELFÆRD.

@STRIIBMONA

I hvert nummer af Fagbladet FOA plukker vi en kommentar fra en debat på Facebook.

Denne gang har vi ringet til Anja Nødlund Wils for at høre, hvad der fik hende til at kommentere på et opslag, der handler om den nye sundhedsreform.

Anja Nødlund Wils' kommentar til opslaget:

Anja Nødlund Wils

Endnu en kommission skal nedsættes...også endda kommissionen for robusthed!!! Jeg ved sku ikke om jeg skal grine eller græde!!

Synes godt om Svar

5

ANJA NØDLUND WILS:

DET ER TIL GRIN MED ENDNU EN KOMMISSION

Jeg har arbejdet som social- og sundhedsassistent i 25 år, og i den periode er der blevet nedsat den ene kommission efter den anden. Der er mange ord, men meget lidt handling. Kommissioner virker for mig til at være syltekrukker. Og så en kommission for robusthed. Det klinger forkert i mine ører. Det er et dårligt ordvalg, og jeg synes, det sender et helt forkert signal. I jobopslag søges der omsorgspersonale, som er robuste. Er det fordi, at faget er så hårdt og krævende, at vi snart ikke har plads til dem, som ikke er robuste? Det, synes jeg, er bekymrende. Hvis der skal ske noget, og hvis man skal kunne fastholde og tiltrække arbejdskraft til et fag, som i den grad mangler medarbejdere, så bliver vi nødt til at kigge på lønnen. En god løn kan ikke opveje et dårligt arbejdsmiljø, men det er dæleligt vigtigt. ★

SAKD@FOA.DK

Fagbladet FOA
20. maj kl. 10.37 · 🌐

Nye karriereveje for social- og sundhedsassistenter, mulighed for autorisation til social- og sundhedshjælpere og fokus på forbedring af arbejdsmiljøet for sundhedspersonale.

Det er tre af de punkterne i den sundhedsreform, som regeringen i dag har præsenteret. Her er, hvad du skal vide 📢

FAGBLADETFOA.DK

Ny sundhedsreform landet: Det skal du vide
Nye karriereveje for social- og sundhedsassistenter, mulighed for autorisation til social- og...

👍👎🗨️ 60 22 kommentarer 18 delinger

👍 Synes godt om 🗨️ Kommenter ➦ Del

Anja Nødlund Wils
Endnu en kommission skal nedsættes...også endda kommissionen for robusthed!!! Jeg ved sku ikke om jeg skal grine eller græde!!
Synes godt om Svar 3 d. 5

Betina Nordstrøm Gøgsig
Øhhhh hvorfor skal SSH kunne få en autorisation????? Hvis man vil have en autorisation må man da tage en udd. der giver det.
Synes godt om Svar 3 d. 4

Henrik Hast
Tillykke, tillykke. Så mangler vi bare at få erhvervsuddannelsen for portører på plads, som FOA og Danske Regioner gav hinanden håndslag på og aftalte ved overenskomstforhandlingerne for snart syv år siden, i 2015. Jeg ved godt, at der ikke er traditio... Se mere
Synes godt om Svar 2 d. 9

ANDRE SKREV OM SAMME OPSLAG

20. MAJ

Jette Juel Nielsen

Hvor meget i kroner og øre skal den kommission så koste? Var det ikke bedre at bruge de penge direkte i sundhedsvæsenet?

20. MAJ

Marian Due Jensen

Hvis man øgede normeringerne, er jeg sikker på, at flere ville blive i faget og flere komme til. Som det er nu, knokler SSH'er og SSA'er rundt, og alligevel går de hjem med en klump i maven, fordi de ikke føler, de har tiden til at give den gode og vedkommende pleje, som de rigtig gerne vil. Alt bliver forjaget og overfladisk, og det magter man ikke i længden.

Deltag i debatten
facebook.com/foadanmark
Vi forbeholder os ret til at forkorte indlæggene.

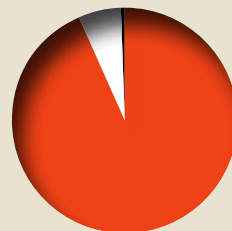
TÆT PÅ

FORSTÅ DIN LØN

Som offentligt ansat består din løn af forskellige løndele. Fagbladet FOA giver et overblik over, hvor pengene kommer fra.

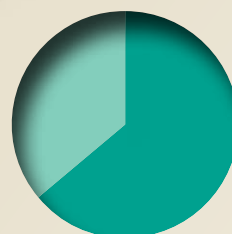
CENTRAL LØN • 96,7 %

Central løn består af:

- Grundløn: 93,6 %
- Kvalifikationsløn: 6,1 %
- Funktionsløn + diverse: 0,3 %

DECENTRAL LØN • 3,3 %

Decentral løn består af:

- Kvalifikationsløn: 64 %
- Funktionsløn + diverse: 36 %

Tallene er et gennemsnit af lønfordelingen for september 2021 for husassistenter, ikke-faglærte rengøringsansatte og erhvervsuddannede serviceassistenter.

CENTRAL LØN

Udover grundløn, som er langt den største del af din løn, kan du få kvalifikationsløn og funktionsløn, som er aftalt via overenskomsten i form af ekstra løntrin og/eller løntillæg. For eksempel får langt de fleste medarbejdere på en FOA-overenskomst mere i kvalifikationsløn i takt med stigende anciennitet. På din lønseddel vil det typisk stå som et centralt aftalt tillæg.

SÅDAN ER DIN LØN SKRUET SAMMEN

Langt den største del af din løn kommer fra de centralt aftalte overenskomster, som gælder i hele landet på dit arbejdsområde. Det kaldes centralløn. En mindre del af din samlede løn bliver aftalt lokalt og kaldes lokalløn.

AF RASMUS HANDBERG, RAHBN@FOA.DK

DECENTRAL LØN = LOKALLØN

Decentral løn bliver aftalt lokalt og kan opnås enten via forhåndsaftaler, ved nyansættelse, ved nye arbejdsopgaver/arbejdsfunktioner eller ved de årlige lønforhandlinger. På din lønseddel vil der stå 'Decentralt aftalt tillæg', hvis der er tale om lokalløn, der stammer fra en forhåndsaftale. Og hvis det er lokalløn, der er aftalt for den enkelte, vil der stå 'Individuel aftale'. Som offentligt ansat har du ret til at få forhandlet lokalløn en gang om året. Lønkravet skal rejses via din tillidsrepræsentant eller FOA-afdeling.

BAG OM ORDET

Forhåndsaftale: I en række kommuner og regioner er der forhåndsaftaler, som er forhandlet mellem FOA og den lokale arbejdsgiver. Aftalerne giver automatisk lokale løntillæg for særlige funktioner og/eller kompetencer ud fra objektive kriterier. Spørg din tillidsrepræsentant eller FOA-afdeling, hvis du er i tvivl, om hvorvidt der er indgået en forhåndsaftale på dit område. Hvis der er en forhåndsaftale, kan du i den læse, hvad der skal til for automatisk at være berettiget til lokalløn.

Funktionsløn: Der er tale om funktionsløn, hvis det ekstra løntillæg opnås på baggrund af nye opgaver eller et nyt ansvarsområde. Det kan for eksempel være for en rolle som forflytningsvejleder eller demenskoordinator.

Kvalifikationsløn: Der er tale om kvalifikationsløn, hvis det ekstra løntillæg opnås på baggrund af for eksempel gennemført kursus eller videreuddannelse.

Lokallønsprocent: Den del af din løn, som kommer fra lokalløn, kaldes lokallønsprocenten. Der er store kommunale og regionale forskelle på, hvor stor lokallønsprocenten er for FOAs faggrupper.

De enkelte faggrupper har selv finansieret midlerne til lokalløn ved at give afkald på midler fra de centralt aftalte overenskomster. Nogle faggrupper skød i sin tid flere penge ind til lokalløn end andre – særligt mandsdominerede faglærte grupper som tekniske servicemedarbejdere lagde meget, mens for eksempel social- og sundhedsmedarbejdere samlet lagde lidt under syv procent ind.

Læs mere om løn
foa.dk/loen

Find dine løntrin her
foa.dk/loenmagasin

RENGØRING REDDER LIV

FAGLIGT TALT | Coronakrisen har vist os, hvor vigtigt det er, at vi har en høj hygiejne- og rengøringsstandard i de kommunale institutioner. Ikke mindst på ældreområdet, hvor både de faglige opgaver og borgernes behov stiller særlige krav til hygiejne og rengøring. Korrekt udført rengøring på ældreområdet kan være et afgørende led i at hindre smittespredning og mindske risikoen for infektioner blandt samfundets mere udsatte borgere. Kort sagt: Rengøring redder liv.

Den rigtige hygiejne og rengøringsstandard har faktisk et navn, nemlig NIR. Det står for 'De Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer for rengøring' og er det ekspertfaglige fundament for høj kvalitet i rengøringen i primærsektoren og på ældreområdet.

Retningslinjerne er udarbejdet af Statens Serum Institut og indeholder konkrete anvisninger, der kan følges i den borger nære praksis. Desværre er de vigtige retningslinjer ikke obligatoriske for kommunerne – heller ikke på ældreområdet. Faktisk viser en helt ny undersøgelse, som FOA og KL har fået lavet, at der generelt rundt om i landet er alt for få, et mindretal, der følger retningslinjerne. Særligt på ældreområdet.

Ifølge undersøgelsen er de væsentligste grunde til det skuffende resultat, at der mangler både tid og personale til at gøre arbejdet ordentligt. Det kan være svært at forstå, når vi nu ved, hvor vigtig god hygiejnisk rengøring er, og løsningen ligger lige for: Sæt nu tid og ressourcer af til at gøre jobbet ordentligt. ★

Pia Nielsen
PIA NIELSEN
SEKTORFORMAND

”

**DESVÆRRE ER DE VIGTIGE
RETNINGSLINJER IKKE
OBLIGATORISKE FOR
KOMMUNERNE – HELLER
IKKE PÅ ÆLDREOMRÅDET.**

@KOSTOGSERVICE

KORT
OG
GODT

SORGORLOV MED FULD LØN

Hvis et barn er dødfødt eller dør, inden det fylder 18 år, har begge forældre nu ret til 26 ugers sorgorlov med fuld løn og ikke blot dagpenge som hidtil. De nye regler trådte i kraft 1. april som en del af den seneste overenskomsttale for offentligt ansatte.

KILDE: FORHANDLINGSFÆLLESSKABET.DK

AALBORG GÅR FORREST MED PLANTE- BASERET KOST

Et bredt flertal i byrådet i Aalborg Kommune har vedtaget et forslag, der baner vejen for at give alle borgere mulighed for at vælge et plantebaseret måltid i alle kommunens køkkener. Der skal ifølge forslaget udarbejdes retningslinjer for de kommunale institutioners madordninger og kantiner, "således at borgere, der bruger kommunale kantiner og madordninger altid har mulighed for at vælge et plantebaseret måltid."

KILDE: NORDJYSKE.DK

6

**Indskærpelser gav
Fødevarestyrelsen, da
styrelsen var på besøg i over
1.000 virksomheder for at
kontrollere, om der var styr
på hygiejnen i køkkenerne.
Fødevarestyrelsen konkluderer i en rapport, at mange
køkkenmedarbejdere ikke
ved nok om, hvordan de
undgår at smitte kunder og
kolleger med Roskildesyg.**

KILDE: FØDEVARESTYRELSEN.DK

FOTO: SOPHIE DUE

Madfestival for offentlige køkkener

Under festivalen 'Spis Med i Vores Køkkener' fik borgerne i hovedstaden mulighed for at købe billet til at spise med i eksempelvis en vuggestue, på et plejehjem eller en anden offentlig institution i Københavns Kommune. Hos Spisehuset Sundby Væksthus, som er et beskæftigelses- og netværkstilbud for borgere

med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse, var der muslinger til forret og dhal med sprødt tilbehør til hovedret, da de slog dørene op for byens borgere. I køkkenet tilberedte Nelly (tv.) og pædagog Maria Helene Hesseldahl (th.) blandt andet boller med Ølandshvedemel.

SE WEBINAR MED FIF TIL AT UNDGA MADSPILD

I mange køkkener bliver kartoffel-skræller, æbleskrog og appelsinskræller smidt ud, og det er en skam, mener kok Michael Folman Jensen. For vores køkkenaffald indeholder mange muligheder for velmagende retter fulde af næring. Kartoffelskrællerne kan forvandles til chips, æbleskrogene bliver til chutney og citrusskrællerne til marmelade. Kost- og Service-sektoren i FOA har derfor inviteret Michael Folman Jensen til at demonstrere, hvordan vi bedre kan udnytte ressourcerne på en enkel måde.

& Se webinar
foa.dk/skrald

KLIMAMÆRKE PÅ VEJ

Vi kan se på de madvarer, der ryger i indkøbskurven, om de er både sunde, økologiske og kontrolleret for dyrevelfærd. Men ikke om de er gode for klimaet. Regeringen har derfor afsat ni millioner kroner til at få udviklet et statskontrolleret klimamærke, så forbrugere lettere kan træffe grønne valg, når de køber ind.

KILDE: FVM.DK

FOTO: COLOURBOX

'ÆG'-SPLOSIVE PRISSTIGNINGER

Udgifterne til foder, el og varme er steget voldsomt for ægproducenterne, og det får folk fra den danske ægbranche til at forvente markante pristigninger. "Et forsigtigt bud kunne godt være en 6-7 kroner for et æg. Det tror jeg ikke er utænkeligt," siger Steen Bitsch, der er direktør i Vestjyllands Andel, der sælger foder til blandt andet ægproducenterne. Hvis han vurdering holder stik, kommer en bakke med otte æg til at koste 48 kroner.

KILDE: DR.DK

Danskerne vil gerne spise mere klimavenligt. Men det er svært at gennemskue, hvad der er det grønne valg, når man står med indkøbskurven i hånden. Derfor skal Danmark nu have et statskontrolleret klimamærke.

RASMUS PREHN

MINISTER FOR FØDEVARER, LANDBRUG OG FISKERI
I en pressemeddelelse

VORES MØDE MED KRIGEN

24. februar bliver Ukraine invaderet af Rusland. Flere millioner ukrainere – især kvinder og børn – må flygte fra deres hjemland, og tæt på 30.000 er kommet til Danmark. Landet over er FOA-medlemmer med til at modtage dem – lige fra køkkenmedarbejderne på modtagecentret Sandholm til pedeller og pædagogiske medarbejdere på skoler og i dagtilbud. Fagbladet FOA har mødt nogle af dem og fortæller her om deres møde med krigen.

TEMA | KRIGSFLYGTNINGE

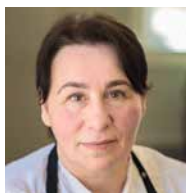
VIVED, HVORDAN DET ER

Sanela, Anjela, Jan og Amin er køkkenmedarbejdere på Center Sandholm. Her forkæler de beboerne – flygtninge, der har søgt om asyl i Danmark – med daglige måltider. Men de møder dem også med kram og klap på skuldrene. De ved nemlig, hvad det betyder, for tre af dem er selv flygtet fra krig og ufred i Bosnien, Tjetjenien og Irak. I april fik de selskab af Tanja. Hun er flygtet fra Ukraine og bød sig til som frivillig i køkkenet.

AF IDA ØSTERLUND, IDBO@FOA.DK | FOTO: ANNA CATHRINE LETH CHRISTIANSEN

Sanela Qablan
Er flygtet fra
Bosnien i 1999
Køkkenmedarbejder
på Sandholm i 21 år

Anjela Idrissova
Er flygtet fra
Tjetjenien i 2001
Køkkenmedarbejder
på Sandholm i 16 år

Jan Pedersen
Kommer fra
Danmark
Køkkenmedarbejder
på Sandholm i 32 år

Amin Akram
Er flygtet fra
Irak i 1999
Køkkenmedarbejder
på Sandholm i 18 år

Tanja
Er flygtet fra
Ukraine i april 2022
Frivillig i køkkenet
på Sandholm

Center Sandholm. En smørgul bygning under blå himmel. Med lidt god vilje kunne det ligne det ukrainske flag. Som en slags velkommen til de mange tusinde ukrainere, der i løbet af foråret er flygtet fra krigen.

Med det af deres liv, de har kunnet bære i rygsække og rullekufferter, er de landet i det bakkede, nordsjællandske landskab på Center Sandholm, et modtagecenter for flygtninge.

Nogle bliver et par dage, andre flere måneder, inden de bliver sluset ud i en dansk kommune. Men fælles for beboerne er, at de ikke ved, hvad fremtiden bringer, hvor de skal bo og hvor længe.

Hvad de kan vide sig sikre på, er, at deres næste måltid er varmt, smagfuldt

og tilberedt af mennesker, der har erfaringer med det selvsamme, som de har været igennem.

Tegnsprog er internationalt

I Sandholms samlingspunkt, køkkenet, bag store industrigrøder og skærebrætter, møder vi køkkenmedarbejderne Amin fra Irak, Anjela fra Tjetjenien, Sanela fra Bosnien, Jan fra Danmark og en frivillig af centrets beboere, Tanja fra Ukraine. Herfra bliver dagens tre måltider – og to ekstra under ramadanen – kreeret og kræset om.

”Vi har et helt særligt og rigtig godt sammenhold i vores gruppe. Vi har arbejdet sammen i mange år, og vi kender også hinanden privat. Vi er altid sammen,” siger 48-årige Sanela.

FOA-MEDLEMMER:
**VORES MØDE
MED KRIGEN**

FOTO: TOBIAS STØSEN

SVITLANA: MIT LIV ÆNDRERE SIG

Svitlana Bugela, social- og sundhedsassistent på Blaabjerg Pleje- og Aktivitetscenter, var ikke i tvivl om, at der skete noget frygteligt, da Rusland invaderede Ukraine 24. februar.

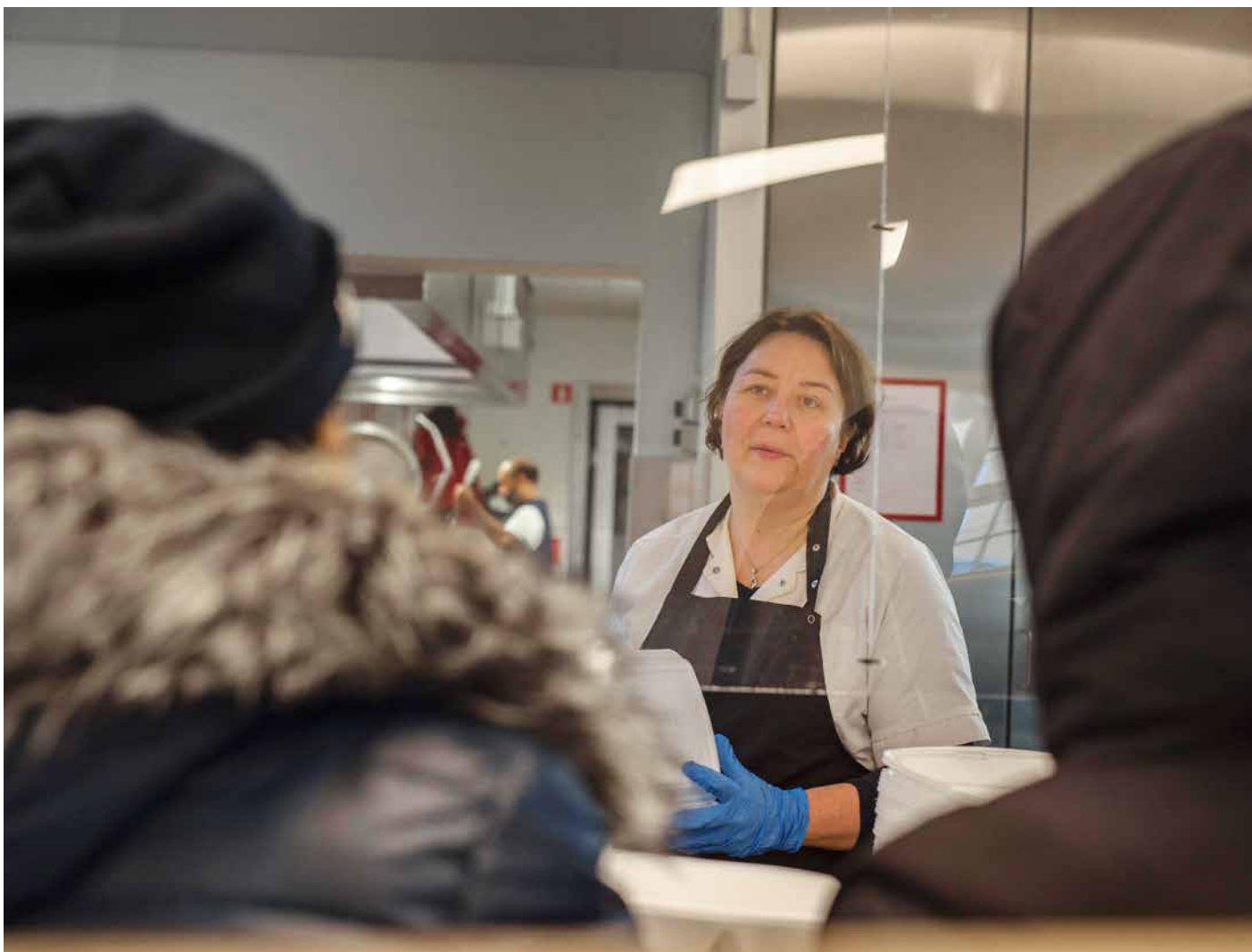
”Mit liv ændrede sig,” siger den 39-årige ukrainer, der bor i Nørre Nebel og kom til Danmark i 2012 – et år efter at hendes mand havde bosat sig i det vestjyske.

De første uger af krigen var voldsomme for familien. De tænkte

konstant på deres slægtninge, hvoraf mange boede i Kharkiv – en af de byer, der i særlig grad var mål for de russiske missiler.

Det var vigtigt for Svitlana Bugela, at hendes leder lod hende holde ekstra pauser, så hun kunne følge krigens udvikling på sin telefon. Og alle kolleger bød sig til og stod klar til at tale med hende, når hun havde brug for det.

Arbejdspladsens håndsrækning gav Svitlana god samvittighed, når hun måtte afbryde arbejdet og tjekke op på familie og venner.

Svitlana oplevede også, at mange af hendes venner og bekendte stod klar med hjælp. Flere kørte til Polen for at hjælpe ukrainske flygtninge til Danmark, og lokalsamfundet stod også klar med åbne arme, da Svitlanas svigerinde, niece og nevø flygtede til Nørre Nebel. Den opbakning påvirkede den dansk-ukrainske social- og sundhedsassistent:

”Det fylder mit hjerte med glæde, at der er hjælp at finde, selvom vi er langt fra Ukraine.” ★

CHRE@FOA.DK

”

**DET FYLDER MIT
HJERTE MED
GLÆDE, AT DER
ER HJÆLP AT
FINDE, SELVOM
VI ER LANGT
FRA UKRAINE.**

SVITLANA

SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENT

6,6 mio.

ukrainere har forladt deres hjemland, siden Rusland indledte sin invasion 24. februar – cirka 30.000 er flygtet til Danmark, og i maj har 27.453 søgt opholdstilladelse i Danmark efter særloven.

KILDE: FN OG UDLÆNDINGESTYRELSEN

Pasta bolognese a la Sandholm

TIL 600 PERSONER

120 kg hakket oksekød
40 kg flåede tomater
6 kg tomatpuré
10 kg løg
10 kg bladselleri
10 kg gulerødder
70 kg pasta
Parmesan og persille-
drys til toppen

FOA-MEDLEMMER:
**VORES MØDE
MED KRIGEN**

FOTO: TOBIAS STILSEN

NIELS-EJNAR: VIL GERNE HJÆLPE, NÅR JEG KAN

Der var ikke langt fra tanke til handling i Syddjurs Kommune, da ejendomsserviceteknikerne Niels-Ejnar Abrahamsen og Karina Bjerregaard Asaa i starten af marts hørte om de mange ukrainere på flugt fra krig.

"Jeg vil gerne hjælpe, når jeg kan. Det kunne jeg jo her. Når vi hver dag hørte i fjernsynet, hvor mange millioner der efterhånden var på flugt, så kunne vi godt gætte, at der kom nogle til Danmark," siger Niels-Ejnar.

MAD TIL 600 MENNESKER HVER DAG

Særloven, som blev aftalt i marts, betyder blandt andet, at ukrainske flygtninge, der har fået opholdstilladelse, skal anvises til en kommune allerede inden for fire dage. Det giver en større udskiftning blandt beboerne på Sandholm end normalt – og derfor ændres antallet af sultne munde dag for dag.

At lave mad til et ukendt antal mennesker er personalet vant til. Og hvis der pludselig viser sig at være 100 personer mere, tryller de bare lidt, fortæller Amin Othmann Akram. Mantraet er, at der hellere skal laves for meget end for lidt.

Op til 600 mennesker skal køkkenpersonalet mætte om dagen. De laver morgenmad, frokost, aftensmad og madpakker til skolebørn. Under ramadanen var der også tidlig morgenmad og sen aftensmad.

Hun har arbejdet i køkkenet i 21 år og boede selv kort tid på centret, da hun kom til Danmark fra Bosnien i 1999. At kunne hjælpe de flygtninge, der kommer her, ser hun som sin allervigtigste opgave. For hun husker selv, hvordan det var at stå på den anden side af skranken.

”Det er ikke sjovt. Ens hoved er helt fyldt op, og man er i krise. Så for os handler arbejdet ikke kun om at lave mad. Vi sørger for, at ligegyldigt hvor travlt vi har, har vi altid tid til at hjælpe en flygtning, der spørger. For det meste vil de bare vide praktiske ting og høre, hvor de kan få shampoo, bleer eller bind. Men vi skal sørge for, at de ikke føler sig til besvær, eller at der er forskel på dem og os. Der er kun ét vi,” siger hun.

Krigen vækker minder

Selvom langt størstedelen af beboerne lige nu er fra Ukraine, og Sanela ikke taler hverken ukrainsk eller russisk, snakker hun med de beboere, der kommer forbi, for bosnisk og ukrainsk har samme sprogstamme.

”Og så bruger vi tegnsprog for resten.”

Det problem har den 53-årige tjetjener Anjela Idrissova ikke. Hun flygtede fra krigen mod Rusland i 2001, og fordi

hun taler russisk, er det ofte hende, der for tiden står bag disken i køkkenet og serverer mad for beboerne.

”Det er en stor fordel, at jeg kan tale med ukrainerne. De er stressede og tit meget forvirrede, men vi kan give gode råd og information om det danske system, så vi måske kan mindske deres stress,” siger Anjela.

Når kollegerne ikke forstår ukrainsk eller russisk, hjælper hun gerne – som for eksempel da en ældre, ukrainsk kvinde på den anden side af plexiglasset henvender sig til en vikar i køkkenet, da hun får serveret dagens ret.

”Hun siger tusind tak for alt,” lyder det fra Anjela, som står bag frituregryden med pommes frites i hjørnet af køkkenet.

Men selvom hun og ukrainerne taler samme sprog, er det ikke alt, der behøver at blive sagt.

”Vi kender de følelser, de har, og de behøver ikke forklare os, hvad de føler. Jeg har prøvet at bo i krig. Jeg har oplevet alt det, som ukrainerne har. Jeg mærker, hvad de mærker.”

En hilsen på Nørrebro

Der har ikke før boet så mange ukrainere på Sandholm som nu. Sidste år

Så sammen med lokale frivillige og via koordination på Facebook satte Karina og Niels-Ejnar tomme huse og lejligheder i Syddjurs Kommune i stand, fik fikset afløb, vandhaner og samlet tøj, legetøj og andre fornødenheder.

”Når man efterlyste potter, så gik der to timer, og så stod der 14 potter ude i døren,” siger Niels-Ejnar, som nogle dage arbejdede 14 timer.

”Da jeg så, at de ting, vi havde samlet sammen, begyndte at blive brugt, så tænkte jeg: ”Yes, det gør en forskel.” ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

”

**NÅR MAN
EFTERLYSTE
POTTER, SÅ
GIK DER TO
TIMER, OG SÅ
STOD DER 14
POTTER UDE
I DØREN.**

NIELS-EJNAR ABRAHAMSEN
EJENDOMSSERVICETEKNIKER

1,2 mio.

kroner valgte FOA som følge af krigen at donere til Dansk Flygtningehjælps humanitære indsats både herhjemme og i Ukraine.

KILDE: FOA.DK

FOA-MEDLEMMER:
**VORES MØDE
MED KRIGEN**

FOTO: PER RASMUSSEN

**JONAS: BØRNENE
GIK FRA GRÅD TIL LEG**

Fra kun at ville sidde på Jonas' skød til nu at drille, grine, række tunge og kaste med legoklodser. Så enorm har udviklingen været hos de fem ukrainske børn, som institutionen Frøen i Haslev har haft de seneste måneder, fortæller pædagogmedhjælper Jonas Vahlers.

I starten var de utrøstelige og ville kun putte sig ind til Jonas, som hurtigt var blevet yndlingsvoksen. I dag fungerer de stort set på lige fod med de andre børn.

"Egentlig mærker vi ikke meget forskel på dem og de danske børn. De skulle have lidt ekstra tryghed til at starte med, men det er der også andre nye børn, der skal. Men vi kan mærke, at de måske ikke har så mange midler derhjemme, for når vi serverer mad, er de meget sultne," siger han.

Hverken Jonas eller kollegerne taler ukrainsk eller russisk, men det går fint med kommunikationen med børnene, siger han, for personalet har lært at sige det aller mest basale. Ja, nej og 'kaka', som betyder, at der er noget i bleen.

og frem til Ruslands invasion af Ukraine var det primært afghanere, der kom hertil. I 2015 var her mange syrere.

I de år, hvor beboerne primært er kommet fra Mellemøsten, har det været irakiske Amin Akram på 47 år, der har kunnet kommunikere bedst med dem. Han kom til Danmark i 1999 som politisk flygtning. I de første dage af hans ansøgningsproces, da han søgte opholdstilladelse i Danmark, boede han ligesom flere af sine kolleger her på Sandholm – og han passer stadig på sig selv.

På grund af sin baggrund som politisk flygtning ønsker Amin således ikke at blive fotograferet, men han fortæller, at han er et kendt ansigt blandt de mange personer, der efterhånden har været forbi Sandholm på deres vej mod at få opholdstilladelse.

”Nogle gange, når jeg går rundt på Nørrebro, møder jeg folk, som har boet på Sandholm, og så kommer de hen og hilser og siger tak for mad. Jeg kan ikke altid kende dem, for der kommer jo så mange igennem, men jeg bliver så glad, når det sker,” siger han.

Fra ris til kartofler

Menuen ændrer sig selvfølgelig i takt med, at der kommer nye nationaliteter

til Sandholm, fortæller en af køkkenets få etnisk danske medarbejdere, Jan Pedersen.

Beboerne er med til at præge menuen, siger han, og da her primært var afghanere og syrere, spiste de mange ris – op til 400 kg ris om ugen. I dag er der oftere kartofler på menuen. Til glæde for ukrainerne.

Men de største hits blandt beboerne – uanset deres etniske oprindelse – er ifølge Jan overraskende ens. Samosaer, pizza, lasagne og den slags, der har været en tur i frituregryden.

”Men det er en balancegang. Nogle kan lide det krydret, andre kan ikke.”

Jan er køkkenets veteran med 32 år på Sandholm – undervejs med afstikere til andre asylcentre. Det omskiftelige, multikulturelle miljø og muligheden for at kunne hjælpe mennesker i nød er dét, der driver ham.

I løbet af årene har han været med til at bygge køkkener i mange andre flygtningecentre. Han har set, hvad krig kan gøre ved folk.

”Da jeg startede, gik jeg hjem om aftenen og flæbede over de skæbner, jeg så. Der var selvmord og børn, der fik tæsk og gik rundt uden tøj på. Det gik mig virkelig på. Nu er jeg blevet mere

”VI MÅ STOLE PÅ, AT DE TROR PÅ, AT VI GØR DET BEDSTE FOR DERES BØRN.

JONAS VAHLERS
PÆDAGOGMEDHJÆLPER

”Vi har været vant til mange forskellige kulturer, så det med at børnene ikke taler samme sprog, er meget normalt. De leger bare. Alle forstår, hvis der bliver sagt fra,” siger han.

Med sine 14 år i Frøen har Jonas før været med til at tage imod flygtningebørn, og det er altid spændende og udfordrende at lære en ny kultur at kende, synes han. I Ukraine går børnene eksempelvis ikke i børnehave, når det regner. Så har de skullet fortælle forældrene, at man gør i Danmark, via Google

Translate. Det er også usædvanligt for mange flygtninge, at børnene sover middagslur udenfor i alt slags vejr.

”Vi må stole på, at de tror på, at vi gør det bedste for deres børn. Men det virker heldigvis sådan. Det gør mig megastolt og glad.” ★

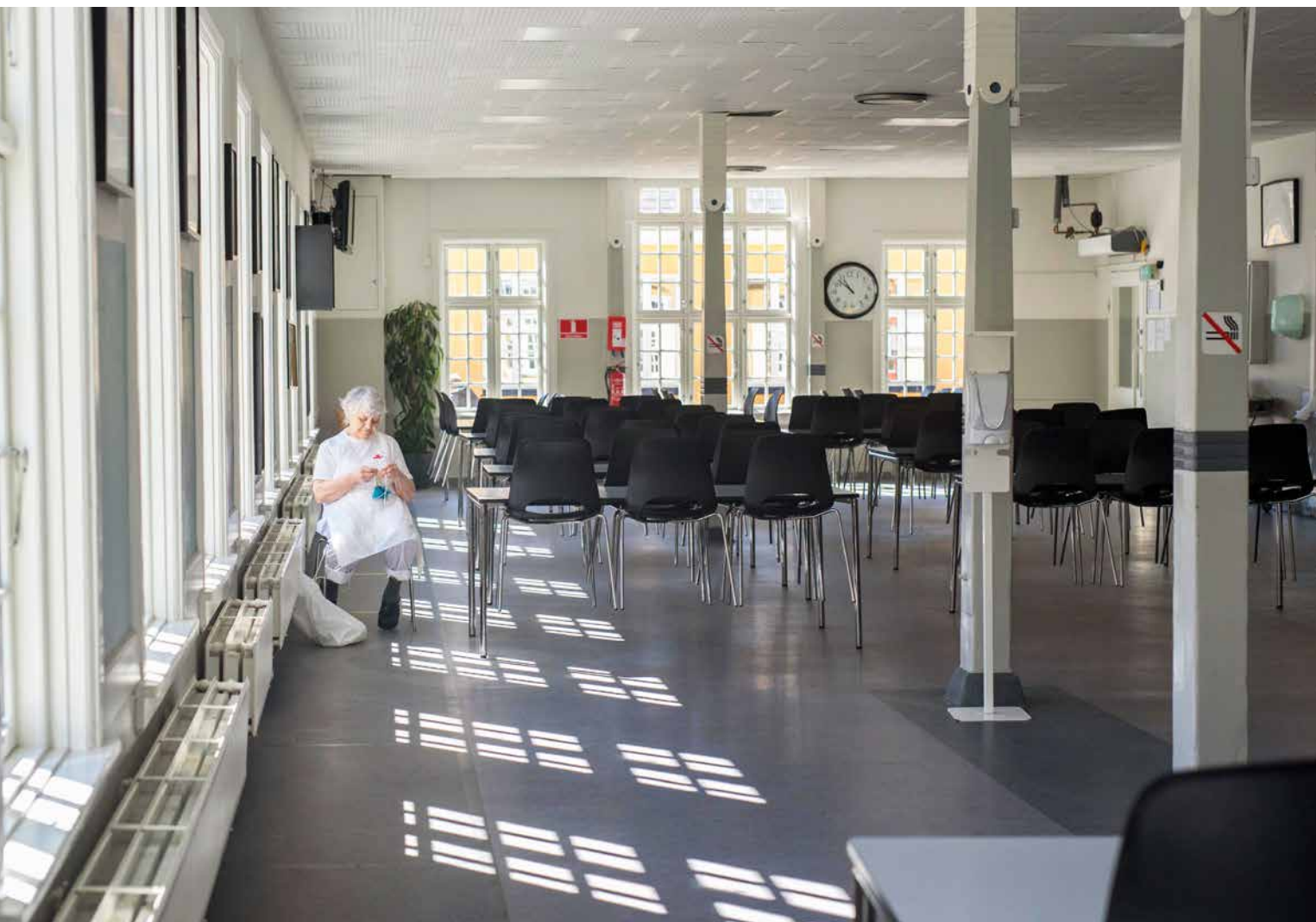
IDBO@FOA.DK

12

uledsagede børn under 18 år boede på Sandholm i maj. Alle var flygtet uden deres forældre.

KILDE: DANSK RØDE KORS

FOA-MEDLEMMER:
**VORES MØDE
MED KRIGEN**

GUIDE SÅDAN STØTTER DU UKRAINSKE BØRN I DAGTILBUD

AF MALIN SCHMIDT, MASCH@FOA.DK

KILDE: SUSANNE BREGNBÆK, PH.D.,
LEKTOR OG FORSKER I FLYGTNINGEBØRN

1. Skab tryghed

Små børnegrupper og få stabile voksne er afgørende for at skabe tryghed og tillid, mens for mege skiftende personale for et traumatiseret barn vil skabe endnu mere utryghed.

”Tag barnet i hånden og skab plads til fleksibel deltagelse, så barnet stille og roligt kan komme med i en leg. Et barn kan langt hen ad vejen aflæse gode intentioner via kropssprog og mimik. Derudover kan en langsom indkøring og korte dage være vigtig.”

→ hærder. Ikke fordi jeg ikke har empati mere, men for at passe på mig selv. I dag parkerer jeg arbejdet, når jeg tager hjem. Ellers tror jeg ikke, man holder til det,” siger han.

Heldigvis er forholdene forbedret markant i den tid, han har været her. Fra at være et sted, hvor beboerne skulle passe sig selv, er det i dag et hus fyldt med initiativer, psykologer, socialrådgivere, pædagogisk personale og frivillige.

Og nogle af de skæbner, Jan har mødt, er endt med at blive hans gode kolleger. Bosniske Sanela husker selv, hvordan Jan var en del af køkkenholdet, da hun kom til Danmark og blev frivillig i køkkenet på asylcenter Kongelunden på Amager, hvor hun boede. Og senere, da Sanela havde fået job i Sandholm, husker hun, hvordan Anjela kom som flygtning og blev frivillig i køkkenet.

Hjemmestrikkede sokker

På Sandholm har beboerne nemlig mulighed for at hjælpe til på forskellige

måder, hvis de ønsker det – også i køkkenet.

Lige nu hjælper Tanja til. Hun kom til Danmark i starten af april med sin svingdatter og barnebarn og taler hverken dansk eller engelsk. Men både Anjela og Sanela forstår, hvad hun siger.

Tanja har arbejdet som ingeniør i kulindustrien og boede i den nu sønderbombede millionby Kharkiv i det østlige Ukraine. Alle vinduer i familiens bolig er sprængt i stykker efter raketangreb, men hendes søn lever stadig. Håbet er, at han snart kommer til Danmark – medmindre det bliver muligt for den lille familie at vende tilbage til Ukraine.

Her i køkkent på Sandholm får hun et frirum fra tankemylderet. Og det er netop formålet med at involvere flygtninge som frivillige. Det praktiske arbejde giver dem noget andet at tænke på.

Ligesom de andre sidder Tanja sjældent ned. Men når hun endelig tager sig et velfortjent hvil på en stol, finder

hun strikkepindene frem. Lige da hun kom, havde hun ikke noget garn med, så hun var nødt til at trevle en gammel sweater op for at have noget at strikke med. Men Sanela efterlyste noget garn til Tanja i Sandholms tøjshop, og nu har Tanja strikket sokker til alle kollegerne i køkkenet.

”Varm og respektfuld indstilling fra personalet giver lyst til at arbejde,” fortæller Tanja med hjælp fra Google Translate.

Den varme og respekt går Sanela og kollegerne meget op i at vise. Også når tankerne bliver for tunge, og det koster et par tårer.

”Det kan jeg sagtens håndtere, for jeg husker selv, hvordan det var.

Det skete også for mig,” siger Sanela og giver Tanja et opmuntrende klap på skulderen. ★

Læs Fagbladet FOAs artikler om ukrainske flygtninge på fagbladetfoa.dk/tema-ukraine

2. Vær nysgerrig

Vær fleksibel, åben og klar til at lytte. Det gælder både mellem voksen og barn og mellem medarbejder og forældre. De er en vigtig kilde til information, om hvad barnet har oplevet, og hvordan hverdagen ser ud.

”I en daginstitution oplevede jeg, at en pige lige pludselig tegnede, hvordan det var at være i et beskyttelsesrum. Så spurgte børnene, og hun begyndte at fortælle. Det havde hun ikke gjort før.”

3. Glem ikke de andre børn

Vær sensitiv over for hele børnegruppen, især hvis der er andre flygtningebørn. Spørg til deres erfaringer, og hvordan det var, da de kom hertil, så der bliver skabt et fællesskab mellem børnene.

”Der vil være en form for sorg og savn, som barnet gennemlever, og som ikke går væk, men bliver ved med at være der i større og mindre grad. Det kan gøre, at barnet bliver enten inde-sluttet eller udadreagerende. Men forståelsen for barnet skal blive ved med at være der. Det er det allervigtigste.”

”

I SMÅ BØRNEGRUPPER ER DER OFTE BEDRE MULIGHED FOR AT KOMME NED I TEMPO, SÅ ALLE KOMMER MED.

SUSANNE BREGNBÆK
FORSKER I FLYGTNINGEBØRN

Fik 250.000 kr. for usaglig opsigelse

Efter 21 år som buschauffør og trafikmester blev Lennart Rudolph fyret. Ledelsens forklaring om, han havde haft og fremover ville få for meget fravær, blev underkendt i landsretten.

AF SIMON MARVIG RAVN | FOTO: TOBIAS STIDSEN

KEND DIN RET

DET GÆLDER FOR TJENESTE- MANDSANSATTE

Som tjenestemand-ansat har man ikke ret til at strejke, fordi man typisk arbejder i dele af samfundet, som så vidt muligt skal virke og fungere under alle forhold. Der er for eksempel tjenestemænd inden for politi, beredskab og infrastruktur. Til gengæld kan man som arbejdsgiver ikke uden videre fyre en tjenestemand. Over de seneste år er tjenestemandsansatte dog blevet mere sårbare, fordi det offentlige udlåner dem til semi-offentlige virksomheder som for eksempel Aarbus. Desuden ansættes der i dag langt færre tjenestemænd end tidligere.

KILDE: CHARLOTTE PRIP, JURIDISK KONSULENT, FOA

Lennart Rudolph havde set frem til at fejre sit 25-årsjubilæum ved Aarhus Sporveje. Men en dag i juni 2017 – umiddelbart efter at selskabet skiftede navn til Aarbus, og fire år før hans store dag – blev han indkaldt til en samtale med henblik på fyring. Og der var ikke noget at gøre. Beslutningen var taget.

”Jeg skulle egentlig være fortsat på pinden efter mødet, men jeg rystede så meget, at min kollega, der sad over for mig, sagde, at jeg burde tage hjem,” siger Lennart Rudolph.

Han blev fyret, fordi Aarbus mente, at hans sygefravær var for højt, og at det påvirkede driften. Reelt betød det, at Lennart Rudolph blev fyret for et forventet fremtidigt sygefravær, mens han var rask.

Aarbus’ beregning tog afsæt i, at han tilbage i 2013 havde haft en del fravær, som var helt reelt, men alligevel havde udløst en påtale. Siden var hans fravær kun faldet, så FOA mente, at opsigelsen byggede på et usagligt grundlag.

Den vurdering var Vestre Landsret enig i, da sagen endelig blev afgjort i maj 2021, og Aarbus blev pålagt at betale Lennart Rudolph en godtgørelse på 250.000 kroner.

Frarøvet sin stolthed

Han var ansat som tjenestemand i Aarhus Sporveje og havde – efter et par indledende år som buschauffør – arbejdet som trafikmester. Her var det hans opgave at få puslespillet af chauffører, busser og køreplaner til at gå op. Et puslespil, hvor brikkerne er forskellige fra dag til dag, og Lennart Rudolph var med egne ord god til det. Da han blev fyret, oplevede han det som om, han blev frarøvet sin stolthed:

”Stoltheden lå i den erfaring, jeg havde fra alle de år, jeg havde lagt ved sporvejene. At jeg havde færdigheder i mit job. Den stolthed tog de fra mig, og det har fulgt mig som en skygge i mit baghoved, indtil Vestre Landsret kom med sin afgørelse. Nu føler jeg mig fri,” siger Lennart Rudolph.

Slået fast med syttommersøm

Charlotte Prip er juridisk konsulent i FOA og har ført sagen for Lennart Rudolph.

”Jeg sagde til Aarbus, at de er omfattet af reglerne, der gælder for offentlige arbejdsgivere. De skal efterleve forvaltningslovens princip om, at beslutninger skal være saglige og hvile på et sagligt grundlag. Men Aarbus var totalt argumentresi-

stente i denne sag,” siger Charlotte Prip.

Undervejs slog hun til lyd for, at selskabet eksempelvis kunne have omplaceret Lennart Rudolph, fordi han var tjenestemand med mere end 20 års anciennitet. Men altså forgæves. Nu er hun – ligesom den fyrede trafikmester – tilfreds med den endelige afgørelse.

Da Aarhus tabte sagen i Vestre Landsret, forsøgte de at få sagen prøvet i Højesteret, men uden held. Vestre Landsrets dom står ved magt.

”Sagen har slået fast med syvtommer-søm, at offentligt ejede virksomheder

som Aarhus også skal følge forvaltningsretlige principper og træffe saglige beslutninger i forhold til deres ansatte.

Desuden har vi fået afgjort, at sager om usaglige afskedigelser af tjenestemænd kan efterprøves ved de almindelige domstole, selvom tjenestemanden er berettiget til en tjenestemandspension, når vedkommende fratræder,” siger Charlotte Prip.

Direktør i Aarhus Finn Mikkelsen ønsker ikke at svare på kritikken fra FOA, da Aarhus ikke kommenterer på personalesager. ★ SMRA@FOA.DK

Lennart Rudolph husker stadig, hvordan han ”pustede fuldstændig ud af lettelse,” da han fik at vide, at Aarhus fik afslag på at føre sagen videre til Højesteret: ”Jeg blev bare så glad. Jeg har hele tiden sagt, at retfærdigheden ville ske fyldest. Det skete til sidst, og det føles skønt.”

DE FIK OGSÅ HJÆLP AF FOA

Pædagogmedhjælper STÆVNEDE KOMMUNEN – OG SÅ SLUTTEDE SAGEN

Frem og tilbage. Og så igen. I 10 år har en pædagogmedhjælper sammen med FOA kæmpet for at få udbetalt de sygedagpenge, som kommunen satte en stopper for i 2012, selvom hun var syg med PTSD. Sagen, som ad flere omgange har været i Ankestyrelsen, fik en ende, da FOA til sidst stævnedes Syddjurs Kommune for ugyldigt at have stoppet hendes sygedagpenge. Sagen nåede aldrig at komme for retten, for kommunen omgjorde sin egen afgørelse og beklagede, da den modtog stævningen. I alt har pædagogmedhjælperen fået tilbagebetalt 366.115 kroner før skat for manglende sygedagpenge.

Cecilie og fem kolleger TIMELØNNED HAVDE KRAV PÅ FASTANSÆTTELSE

Efter en faglig tvist mellem FOA og KL har seks timelønnede vikarer i den kommunale hjemmepleje i Faaborg-Midtfyn Kommune nu fået vished for, at de i 2020 og 2021 skulle have været ansat på månedsløn med fast løn og ret til eksempelvis overtidsbetaling. Ved et forlig fik de seks en samlet erstatning på 190.000 kroner. En af de pågældende, som nøjes med at blive omtalt som Cecilie, er glad for afgørelsen, og sektorchef Louise Brandstrup, FOA Sydfyn, håber, at sagen kommer til at danne grundlag for de mange tilsvarende sager landet over.

Har du brug for hjælp
Kontakt din FOA-afdeling via
foa.dk/afdelinger

Kompetence-
løft på alle
niveauer

STYRK FAGLIGHEDEN. DET BETALER SIG.

Hos VUC ERHVERV får dine medarbejdere præcis det faglige kompetenceløft, der rustar dem til fremtidens arbejdsmarked.

Fagligt stærke medarbejdere giver højere kvalitet i opgaveløsningen og større arbejdsglæde i hverdagen. Kontakt os og lad os lægge en plan sammen!

Find nærmeste VUC på www.vuc-erhverv.dk

VUC-ERHVERV
MERE END UDDANNELSE

Scan og
læs mere

Vil du også have besked om rabatter og gode oplevelser?

Log på foa.dk/medlemstilbud og sig 'Ja tak' til at FOA må informere dig på e-mail og sms om de gode medlemstilbud.

FOA

PÆDAGOGISK LEDER
MARTIN KRAGBALLE A. RASMUSSEN:

JEG KAN GODT LIDE AT HAVE ANSVAR

AF NANA TOFT | FOTO: JACOB NIELSEN

Jeg har altid drømt om at blive skuespiller, og noget skulle jeg jo leve af, mens jeg søgte ind på skuespillerskolerne. Jeg blev derfor pædagogmedhjælper. En dag, da jeg var faretruende nær de 30 år, gik det op for mig, at jeg nok aldrig kom ind på en af skolerne, og at jeg måtte skifte livsbane. Heldigvis havde jeg i alle årene elsket at være medhjælper, men jeg vidste også, at jeg ville mere og andet end det. Jeg har nok altid været typen, der har stillet mig op på en ølkasse og ment noget og forsøgt at ændre på det, jeg enten har tænkt var uretfærdigt eller kunne gøres på en bedre måde.

Ret hurtigt fik jeg derfor den idé, at jeg inden for ti år ville lede en daginstitution. Jeg startede med at være arbejdsmiljø- og siden tillidsrepræsentant for at få foden inden for i det berømte maskinrum, og det var ret åbenlyst: Jeg kunne lide det. Jeg kunne lide at have ansvar, have indflydelse, have en stemme og få mulighed for at forandre noget. Jeg blev konstitueret leder tidligere, end jeg havde regnet med, og allerede året efter blev jeg fastansat leder i Børnenes Verden. Min drøm og ambition gik i opfyldelse. Tilmed inden for de ti år.

Jeg blev ramt, da det ikke lykkedes at blive skuespiller, men det blev også en driver i forhold til at bevise mit værd. I dag er min drivkraft en anden. Nu bliver kræfterne brugt på at forsøge at være en god leder. En, der lytter. En, der fokuserer på efteruddannelse og kompetenceløft. En, der prøver at udfordre 'det vi plejer'. Og så insisterer jeg på, at en børnehave ikke kun er et sted, der forbereder børnene på at komme i skole, men først og fremmest på at lære at være menneske. ★

| CV |

2022: Færdiggjorde en diplom i ledelse

2017-: Leder i den integrerede institution Børnenes Verden på Vesterbro i København

2017: Meritpædagog

2006-2017: Pædagogmedhjælper i Transformeren på Vesterbro i København

2003-2006: Pædagogmedhjælper på et botilbud for voksne udviklingshæmmede og forskellige daginstitutioner

FÅ STYR PÅ REGLERNE OM AUTORISATION

Risikoen for at miste sin autorisation fylder en del blandt FOA-medlemmer. Hvis du får en tilsynssag, er det vigtigt at søge hjælp.

AF FINN DANIELSEN | FOTO: TOBIAS STIDSEN

Krav om autorisation til et fag er anerkendelse af faget og dets særlige kompetencer. Men autorisationen indebærer også krav til fagets ansatte, og den kan mistes, hvis de ikke indfries. Den risiko fylder en del blandt FOAs medlemmer med autorisation.

”De oplever en frygt for, hvad det kan betyde for deres arbejdsliv,” fortæller Amalie Dam-Hansen, der er konsulent i FOA.

Hun vil derfor gerne understrege, at en autorisation kun meget sjældent mistes.

”Blandt FOAs medlemsgrupper har vi cirka 150 sager årligt om autorisation, hvoraf 25-35 fører til påbud af en eller andet art. De fleste af sagerne drejer sig om misbrugsproblemer,” siger Amalie Dam-Hansen.

Det sker, at medlemmer, der får en sag om deres autorisation, samtidig bliver fyret, og de kan føle sig usikre på, om de igen kan få arbejde.

”Vores svar til dem er, at det kan de. Men vi anbefaler, at de fortæller åbent om deres sag,” siger Amalie Dam-Hansen.

Hun understreger, at medlemmer altid bør søge hjælp i FOA, hvis de får en tilsynssag.

”Hvis de ikke gør det, risikerer de at blive ringere stillet end andre. Og for eksempel få et påbud, fordi de ikke ved, hvordan de skal håndtere samtalen med Styrelsen for Patientsikkerhed, eller ikke forstår de breve, de har modtaget.” ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

1

HVAD ER AUTORISATION?

- En autorisation er et bevis for retten til at virke som sundhedsperson. Autorisationen er en garanti for det gennemførte uddannelsesniveau og kompetencer.
- Når du har gennemført din uddannelse, kan du søge om autorisation. Dermed bliver du omfattet af autorisationsloven, hvis formål er at styrke patient-sikkerheden og sundhedsvæsnets ydelser.
- Som autoriseret ansat i sundhedsvæsnets er din titel beskyttet. Hvis nogen uden autorisation bruger titlen, kan de straffes med bøde.
- Som autoriseret sundhedsperson bliver du optaget i det offentlige autorisationsregister, hvor du får et autorisationsID.

2

KRAV OG PLIGTER

- Autorisationsloven kræver, at du viser "omhu og samvittighedsfuldhed" i dit arbejde. Det betyder, at du har et selvstændigt ansvar for at arbejde fagligt forsvarligt, og at du holder dig ajour med udviklingen inden for dit fagområde.
- Du skal skrive patientjournaler i forbindelse med patientbehandling.
- Du skal rapportere utilsigtede hændelser, både når du selv er involveret og oplever, at det sker for andre.
- Du har pligt til at deltage i tilsyn, som foretages af Styrelsen for Patientsikkerhed.

3

TILSYN

- Hvis der er konkret mistanke om, at du ikke lever op til kravene i autorisationsloven, kan Styrelsen for Patientsikkerhed oprette en tilsynssag.
- Styrelsen skelner mellem to slags tilsynssager: Faglige sager, hvor der kan være tale om brud på anerkendte faglige normer. Og egnethedssager, hvor for eksempel misbrug eller sygdom kan betyde, at en ansat udgør en risiko for patientsikkerheden.
- Mange tilsynssager bliver dog lukket igen, fordi en nærmere undersøgelse viser, at der ikke er grundlag for sanktioner over for den ansatte.

4

SANKTIONER OG PÅBUD

- Er du involveret i en faglig tilsynssag, kan Styrelsen for Patientsikkerhed beslutte skærpet tilsyn med dig i en periode. Den kan også udstede påbud med retningslinjer for dit arbejde.
- I egnethedssager kan styrelsen give påbud, der forpligter dig til at medvirke med oplysninger, for eksempel om misbrugsproblemer. Styrelsen kan også kræve, at du overholder bestemte vilkår, for eksempel kontrol og behandlingsforløb.
- I begge sagstyper kan styrelsen beslutte, at du midlertidigt ikke må udføre bestemte opgaver, eller at du skal arbejde under supervision.

5

FRATAGELSE AF AUTORISATION

- Styrelsen for Patientsikkerhed kan fratage dig din autorisation midlertidigt, hvis du udviser grov forsømmelighed i dit arbejde og kan true patientsikkerheden.
- Du kan kun miste din autorisation varigt ved en retslig afgørelse. Det kræver, at styrelsen senest to år efter den midlertidige fratagelse anlægger sag ved domstolene.
- Du har ret til at bruge din fagforening på alle niveauer i en sag om autorisation. FOA kan hjælpe med rådgivning, indgåelse af aftaler og fungere som din bisidder ved møder.

FAGGRUPPER I FOA MED AUTORISATION

Autorisationsloven gælder indtil videre for tre faggrupper i FOA. Det er social- og sundhedsassistenter, ambulancebehandlere og paramedicinere.

KILDER: STYRELSEN FOR PATIENTSIKKERHED OG FOA

& Læs mere
stps.dk

HUSK!**23. juni**

kan du udfylde dit dagpenge- eller efterlønskort på foa.dk. Se oversigt over alle datoer på foa.dk/udbetalingsperioder.

Husk at udfylde din Joblog

Mindst en gang om ugen skal du skrive de job, du søger, i en digital joblog – enten via foa.dk/akassen eller jobnet.dk. Du skal logge flere job hver uge. Jo flere ledige stillinger, der er, desto flere skal du søge og registrere i din joblog. Derudover skal du hver måned gemme mindst én af de ansøgninger, du har sendt, i din joblog. Du kan miste dagpengene, hvis du ikke opfylder disse krav.

Nyt job?

Find dit nye job på FOA Job via foa.dk/akassen.

Digital post

Har du husket at tjekke din post fra FOA? Det gør du på foa.dk/min-post. Husk, at du på Mit FOA i øverste højre hjørne på hjemmesiden kan du se og evt. ændre, hvordan du får besked, når der er post til dig. Vi anbefaler, at du både får besked pr. mail eller sms.

A-KASSENS CALLCENTER – en udvidet service til dig

Hvis du har brug for at kontakte a-kassen uden for normal åbningstid, kan du ringe til callcentret på tlf. 46 97 10 10. Vi har åbent mandag til fredag kl. 16-20. Her kan du få hjælp, når du har brug for det.

LEDIGHEDEN ER LAVERE END FØR COVID-19

AF METTE WIEDERHOLT PEDERSEN

FOAs A-kasse blev ikke nær så hårdt ramt af stigende ledighed under corona-krisen, som mange andre a-kasser blev. Og inden for det seneste år er ledighedsprocenten faldet fra 2,7 til 1,7 procent.

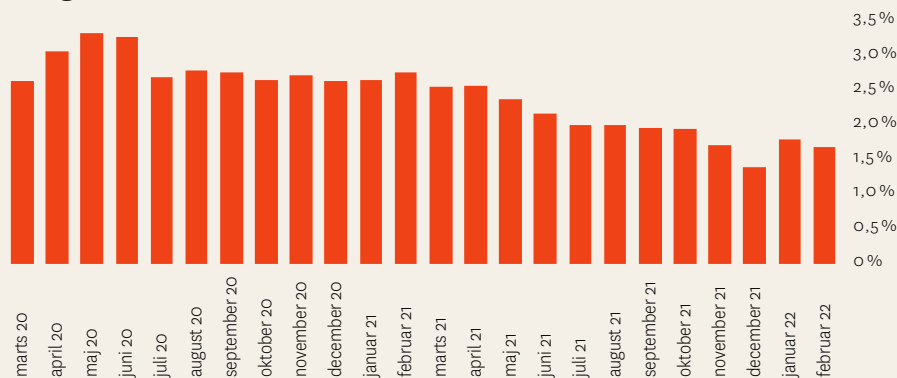
Da ledigheden var på sit højeste i maj 2020, var 5.312 medlemmer ledige. Ifølge de seneste tal fra februar 2022 var antallet næsten halveret til 2.781.

Der er dog stadig nogle grupper, der har sværere ved at komme i arbejde

end andre. Det drejer sig om medlemmer, der er over 60 år, med anden etnisk baggrund end dansk eller med fysiske og psykiske skavanker. Dem hjælper FOAs Jobformidling, FOA JobMatch, med at finde job.

Hvis du har brug for hjælp til at finde et nyt job, kan du kontakte FOA JobMatch på mail jobmatch@foa.dk eller telefon 46 97 36 66. ★ REDAKTIONEN@FOA.DK

Ledige medlemmer af FOAs A-kasse, 2020-2022

Skattefri udbetaling af efterlønsbidrag

I sidste udgave af Fagbladet FOA (februar 2022) skrev vi, at du frem til 30. juni 2022 kan få udbetalt dit efterlønsbidrag skattefrit, hvis du ikke er nået din efterlønsalder. Går du stadig i overvejelser, er du velkommen til at kontakte din lokale FOA a-kasse for at få vejledning. Men

skynd dig – fristen for at søge om udbetalingen er torsdag i uge 26.

Vælger du at få dit efterlønsbidrag udbetalt, skal du udfylde ansøgningsblanketten på foa.dk/skattefri-udbetaling-2022. ★

FYLDIG SALAT MED NYE KARTOFLER

Savner du inspiration til en velsmagende madpakke, der kan holde energien oppe, så kig med her. En fyldig salat er ekstra lækker med nye kartofler, grønne ærter og asparges.

AF KATRINE KLINKEN | FOTO: LINE FALCK

TIP!
Usødet
kold grøn te
er lækende på
varme dage.

Dressinger
og madvarer
med rå æg skal
opbevares koldt
og har 24 timers
holdbarhed.

Kartoffelsalat med grønne asparges og ærter

2-3 portioner

500 g nye kartofler
1 lille bundt grønne asparges
2-3 dl friskpillede ærter

Citron-mayonnaise

1 frisk æggeblomme
1 tsk. dijonsennep
1 tsk. citronsaft
½ tsk. salt
ca. 1 dl neutralt smagende olie

Drys

citronskal
sesamfrø

Tilbehør

rugbrød

Opskrift

Nye kartofler kan nøjes med at blive børstet inden kogning. Kog kartoflerne møre i 15-20 min. i let-saltet vand. Hæld vandet fra. Afkøl kartoflerne og skær dem i både. Bræk den nederste træde ende af de grønne asparges. Skær dem i stykker på 3-4 cm og kog dem i letsaltet vand i 2-3 min. Lad dem køle af.

Rør æggeblomme med salt, sennep og citronsaft. Tilsæt olien dråbevis, indtil æggeblommen bliver tykflydende. Rør derefter olien i en tynd stråle i mayonnaisen, til den er cremet. Smag til med salt og citronsaft.

Bland dressingen med kartofler, asparges og ærter. Tilsæt fint revet eller strimlet citronskal og sesamfrø.

Opbevar salaten koldt.

Katrine Klinken er kok og ernærings- og husholdningsøkonom og arbejder som madskribent.

Læs mere
[instagram.com/katrineklinken](https://www.instagram.com/katrineklinken)

FREDERIKSSUND

Seniorklubben. 21. sep. kl. 13.30: Livet i en flygtningelejr i Palæstina. Bedemand Dennis Tobiassen, Slingerup fortæller om sine oplevelser som udsendt af Mellemfolkelig Samvirke. 12. okt. kl. 13.30: Den politiske situation. Vi får besøg af sektorforsmand Torben Hollmann, FOA forbund, der vil komme med sit bud på, hvordan vi sikrer fremtidens ældrepleje. Ligeledes kommer MF Rasmus Stoklund, der vil tage temperaturen på

den politiske situation på Christiansborg, herunder ældrepolitik.

HORSSENS

Afdelingen. 25. aug.: Seniorudflugt til pensionister og efterlønnere, gerne med ægtefælle/samlever. Turen går til Fyn. Når al information er klar, sendes det ud på mail, hjemmesiden og Facebook. Billetter sælges i afdelingen i perioden 27. juni-22. juli. Pris 100 kr. pr. person – kontant/MobilePay. For at deltage i seniorklubbens arrangementer skal du være medlem. Årligt kontingent i seniorklubben er 160 kr. Årligt kontingent i FOA er 222 kr. Tilmelding til udflugterne til formand Dorrit Bank på 60 19 70 16/dorrit.bank@stofanet.dk eller kasserer Sonja Møller Andersen på 60 71 17 80/sonja_andersen@stofanet.dk. Træffes bedst kl. 17-18.

ODENSE

Seniorklubben. 30. aug. kl. 9.30-10: Tilmelding til besøg på Glasværket og turen til Koldinghus og geografisk have. Kl. 10-12: Foredrag om Gigtforeningen v. Lizzi Roll. 13. sep. kl. 10: Besøg på Odense Glasværk. Vi mødes ved Odense Glasværk, hvor der serveres kaffe og brød. Derefter guidet rundtur. Pris 50 kr. for medlemmer og 80 kr. for ikke-medlemmer.

SILKEBORG-SKANDERBORG

Seniorklubben. 17. aug. kl. 13: Guidet tur v. Silkeborg Bad, efterfulgt af kaffe/te i caféen. Prisen er 160 kr. | 15. sep. kl. 10: Hør Lis Tavlov fortælle om Silkeborgs historie på Lokalhistorisk Arkiv. Herefter mødes vi 12.30 på Restaurant BABA (Zorba) tilmelding senest 7. sep. Se mere på FOA Silkeborg-Skanderborgs hjemmeside.

SØNDERJYLLAND

Seniorklub. 25. aug. kl. 11: Udflugt til Museum Oldemorstoft, Bovvej 2, Padborg – Kør selv-tur, tilmelding senest 18. aug. | 1. sep. kl. 14: Sommerlotto, FOA Sønderborg, tilmelding senest 25. aug. | 22. sep. kl. 14: Fremtidsfuldmagter og testamenter, FOA Sønderborg, tilmelding senest 15. sept. | 13. okt. kl. 14: Fællessang og underholdning, FOA Sønderborg, tilmelding senest 6. okt. | 10. nov. kl. 14: Lotto, FOA Sønderborg, tilmelding senest 3. nov. | 1. dec. kl. 10.30: Sønderborg politistation: Juletur til Tønder, tilmelding/betaling se-

nest 20. okt. | 8. dec. kl. 12: Julefrokost, Ulkebøl Forsamlingshus, tilmelding/betaling senest 24. nov. Husk tilmelding på 46 97 34 00 eller mail faglo20@foa.dk. Program for 2022 kan ses på hjemmesiden eller hent et i afdelingen. Bemærk, som efterlønnere og førtidspensionister kan du også benytte dig af Seniorklubbens arrangementer.

SØNDERJYLLAND

Seniorklubben. Fra 10.-14. aug.: femdagstur til Dresden. Vi skal bo på Hotel Ibis Dresden Zentrum. Pris for medlemmer 3.700 kr., ikke-medlemmer 4.200 kr. Sidste tilmelding 9. juni på Foa.syd.dk. | 21. sep. kl. 14: Foredrag. Vi får besøg af Aabenraa Kommunes hjælpemiddelcentral. Foredraget holdes i FOAs mødelokaler på Brundevvej 2, Rødekro. Tilmelding senest 14. sep. på foa.syd.dk. Ret til ændringer forbeholdes. Medlemmer betaler 20 kr. for kaffe, ikke-medlemmer betaler 30 kr. samt entrépris ved arrangementer. Husk, du automatisk er medlem af seniorklubben som efterlønnere og pensionister.

VESTSJÆLLAND

Tilmelding med NemID. foa.dk/vestsjælland Kontakt. tlf.: 46 97 38 60. Telefon- og åbningstider: man./tirs. kl. 9-15, ons. lukket, tors. kl. 9-17 og fre. kl. 9-13. Hjemmeside: foa.dk/vestsjælland. Mail: vestsjael@foa.dk. Akuttelefon faglig: 46 97 21 63 kl. 16-22 på hverdage. A-kassens callcenter:

46 97 10 10 kl. 16-20 på hverdage. Kontorerne i Kalundborg og Ringsted har ændret status til aftalekontorer. Kontorerne er ubemandede, og der skal laves en aftale for fremmøde på et af kontorerne.

Fagforeningen. 15. nov. kl. 17: Afdelingsgeneralforsamling, Filadelfia, Kurvej 4, Dianalund. Tilmelding til spisning senest 5. nov. Arbejdspladsbesøg: Hvis din arbejdsplads ønsker besøg af kontorbilen, så kontakt Lars Mortensen på lamo@foa.dk.

Social- og Sundhedssektoren. 25. okt. kl. 18: Sektorgeneralforsamling, FOA, Stenhusvej 35, Holbæk. Tilmelding til spisning senest 18. okt.

Pædagogisk sektor. 10. nov. kl. 17.30: Sektorgeneralforsamling, FOA, Stenhusvej 35, Holbæk. Tilmelding til spisning senest 3. nov.

Servicesektoren. 3. nov. kl. 17: Sektorgeneralforsamling, FOA, Japanvej 2, Slagelse. Tilmelding til spisning senest 27. okt. A-kassen. 27. okt. kl. 18: Efterlønmøde, FOA, Japanvej 2, Slagelse. FOA Job og Kompetencecafé – få styr på dine muligheder for at blive bedre til IT, jobsøgning og at styrke dine almene kompetencer. Tilmelding til a-kassen på 46 97 38 60 – efterfølgende kontaktes du af AOF om tid og sted.

Efterløns- og seniorklubben Holbæk. 6. sep. kl. 9: Udflugt til Stengalleriet. Medlem 250 kr. – ledsager 300 kr. Tilmelding og betaling senest 5. aug. 11.-13. sep.: Fællestur

til Langeland, Ærø og Jylland. Medlem 2.400 kr. – ledsager 2.895 kr. – enkeltværelse + 400 kr. | 3. okt. kl. 15: Ser vicehund v. Hanne Troensegaard – tilmelding ikke nødvendig.

Efterløns- og seniorklubben Slagelse.

11.-13. sep.: Fællestur til Langeland, Ærø og Jylland. Medlem 2.400 kr., ledsager 2.895 kr., enkeltværelse + 400 kr. | 12. okt. kl. 14: Bankospil – husk en pakke til ca. 40 kr. tilmelding ikke nødvendig.

Efterløns- og seniorklubben Ringsted.

1. sep. kl. 14: Matador & Modernitet. Tilmelding ikke nødvendig. 11.-13. sep.: Fællestur til Langeland, Ærø og Jylland. Medlem 2.400 kr., ledsager 2.895 kr., enkeltværelse + 400 kr. | 6. okt. kl. 14: Med traktor og campingvogn fra Høng til Island. Tilmelding ikke nødvendig.

Efterløns- og seniorklubben Nordvestsjælland.

18. aug. kl. 8: Tur til Frederiksværk. Medlem 250 kr. – ledsager 300 kr. Tilmelding og betaling senest 11. aug. 11.-13. sep.: Fællestur til Langeland, Ærø og Jylland. Medlem 2.400 kr., ledsager 2.895 kr., enkeltværelse + 400 kr. | 26. okt. kl. 13 i Asnæs: Pigerne på Sprogø. Tilmelding ikke nødvendig.

MEDLEMPULSEN**Vindere i april 2022****Hovedpræmievinder**

Berit Dot Eschen Rasmussen, Søborg

Gavekort til Coop

Henriette Kromann Petersen, Rudkøbing
Lisanne Birgitte Mathiasen, Vanløse
Marianne Falk Pedersen, Skælskør
Lena Svenning Engstrup, Viborg
Dan Kjersner, Jægerspris

Hovedpræmien er et weekendophold for 2 på et Comwell-hotel i Danmark. Desuden har vi hver måned 5 Coop-gavekort til en værdi af 300 kr. Nye deltagere er velkomne på foa.dk/medlemspulsen

KONTAKT FOA

FOA, forbundshuset
Stauings Plads 1-3
1790 København V

Telefon: 46 97 26 26
Åbningstid:
Mandag-torsdag
8.30-16.00
Fredag 8.30-15.00

FOA-afdelinger

Afd. 1: 46 97 11 00
foa.dk/foa1
Bornholm: 46 97 33 13
foa.dk/bornholm
Frederikshavn: 46 97 11 70
foa.dk/frederikshavn
Frederikssund: 46 97 12 00
foa.dk/frederikssund
Guldborgsund: 46 97 17 50
foa.dk/guldborgsund

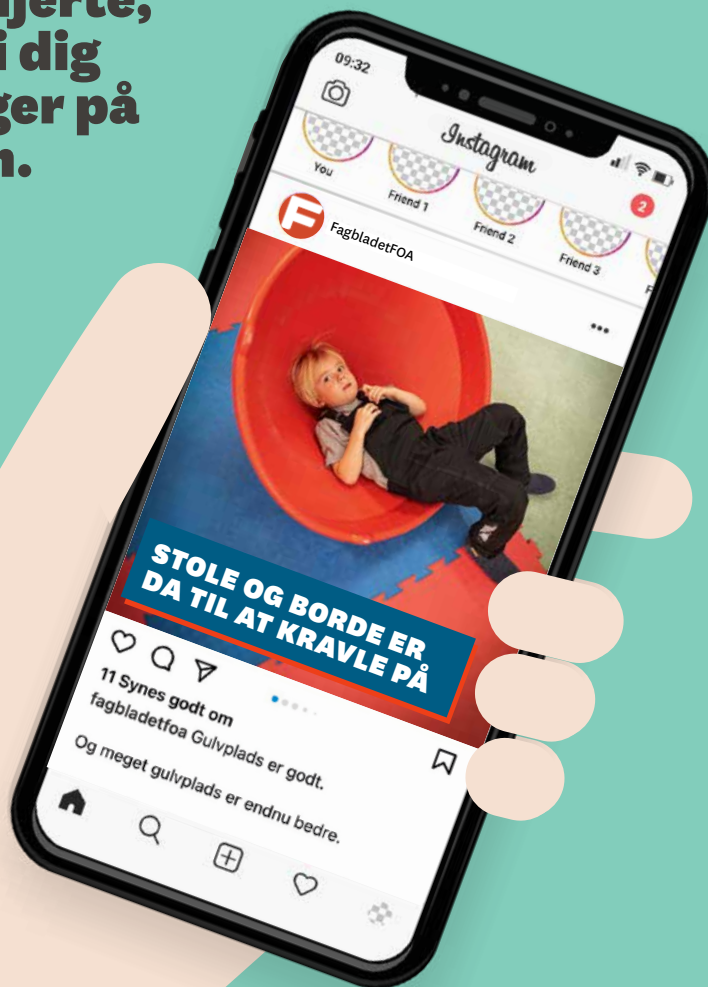
Horsens: 46 97 14 55
foa.dk/horsens
KLS: 46 97 15 00
foa.dk/cls
Køge: 46 97 16 00
foa.dk/koege
LFS: 35 44 45 46
foa.dk/lfs
Mariagerfjord: 98 51 21 11
foa.dk/mariagerfjord

Midtjylland: 46 97 30 30
foa.dk/midtjylland
Midt- og Vestjylland:
46 97 14 14
foa.dk/midt-vestjylland
Nordjylland: 46 97 29 00
foa.dk/nordjylland
Nordsjælland: 46 97 33 90
foa.dk/nordsjaelland
Odense: 46 97 18 00
foa.dk/odense

Randers: 46 97 19 00
foa.dk/randers
Roskilde: 46 97 19 90
foa.dk/roskilde
Silkeborg-Skanderborg:
46 97 20 20
foa.dk/silkeborg-skanderborg
Social- og Sundhedsafdelingen:
46 97 22 22
foa.dk/sosu

**Giv os et hjerte,
så giver vi dig
fortællinger på
Instagram.**

F FAGBLADET FOA

Redaktionen sluttet

1. juni

Indlæg til 'Det sker'
sendes til Henriette
Monrad, hmon@foa.dk

Frist til nummer 5

22. august

Frist til nummer 6

17. oktober

Annoncer

Media-Partners

Telefon: 28 57 08 57

jorgen@media-partners.dk

Annoncefrist

Frist til nummer 4

3. august

Frist til nummer 5

28. september

Annoncer og indstik,
som er udsendt sam-
men med Fagbladet FOA,
er ikke udtryk for FOAs
anbefalinger.

Nummer 4 udkommer

Uge 36 2022

Synspunkter frem-
sat i Fagbladet FOA
er ikke nødvendigvis
sammenfaldende med
FOAs synspunkter.

Vi tager ansvar for
indholdet og er tilmeldt

**PRESSE
NÆVNET**

Medlem af Danske Medier

**DANSKE MEDIERS
OPLAGSKONTROL**

Tilsluttet Specialmediernes
Oplagskontrol

Oplag:

174.374/12. årgang

Tryk: Stibo Complete

ISSN: 1901-5712

Udgiver:

FOA

Staunings Plads 1-3
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
foa.dk
e-mail: foa@foa.dk

Storstrøm: 46 97 28 00
foa.dk/storstroem

Sydfyn: 46 97 27 27
foa.dk/sydfyn

Sønderborg: 46 97 34 00
foa.dk/soenderborg

Sønderjylland: 46 97 35 00
foa.dk/soenderjylland

Trekanten: 46 97 36 10
foa.dk/trekanten

Vendsyssel:

46 97 10 30/46 97 13 46
foa.dk/vendsyssel

Vest: 76 10 93 50

foa.dk/vest

Vestsjælland: 46 97 38 60

foa.dk/vestsjælland

Århus: 89 36 66 66

foa.dk/aarhus

PMF-afdelinger

FOA/PMF Kbh. Syd:

46 97 28 50

foa.dk/foa-pmf-kbh-syd

PMF afd. 1: 46 97 31 01

foa.dk/pmf1

PMF afd. 4: 43 71 66 90

foa.dk/pmf4

PMF Fyn: 46 97 13 13

foa.dk/pmf-fyn

PenSam

Jørgen Knudsens Vej 2
Postboks 282

3520 Farum

Telefon: 44 39 39 39

pensam@pensam.dk

pensam.dk

QUIZ

1. Den største del af din løn er ...

- A. Grundlønnen
- B. Centralt aftalt kvalifikationstillæg
- C. Lokalløn

2. Hvor mange i den offentlige sektor arbejder på deltid?

- A. 25 procent
- B. 37 procent
- C. 40 procent

2. Pædagog Martin Kragballe A. Rasmussen drømte om at blive ...

- A. Astronaut
- B. Skuespiller
- C. Trommeslager i et rockband

3. Lennart Rudolph har fået 250.000 kr. for ...

- A. Svie- og smertegodtgørelse
- B. Manglende tillæg
- C. Usaglig opsigelse

4. Hvor mange sager årligt har FOA om autorisation?

- A. Cirka 150
- B. Cirka 190
- C. Cirka 240

5. Vi er gået tæt på en af illustrationerne i dette nummer af Fagbladet FOA. Hvad forestiller det?

- A. Et flisemønster
- B. Et sengetæppe
- C. En termovest

KAN DU DIT FAGBLAD?

Vær med i lodtrækningen om et gavekort til Coop til en værdi af 250 kroner. Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål. Du finder alle svar i dette nummer af Fagbladet FOA. Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen.

Besvar quizen på fagbladetfoa.dk/quiz senest **1. august**.

Vinder af quizen i Fagbladet FOA nr. 2/2022 er **Svend Erik Simonsen, Aarhus**

Nytænkning og livskvalitet. Det er mit job

Tina Skovmand
Sosu-assistent, Høskoven, Specialområde Hjerneskade

Jeg er social- og sundhedsassistent og arbejder på bostedet Høskoven med beboere med erhvervet hjerneskade.

Det bedste ved mit job er, at man bliver udfordret på sin faglighed, fordi man hele tiden skal have alting i spil. I min hverdag vægtes faglighed rigtig højt. Jeg samarbejder med fysioterapeuter, pædagoger og ergoterapeuter og vores udviklingssygeplejerske.

Jeg har stor respekt for det menneskelige og den selvbestemmelse, som beboerne har. Jeg skal hele tiden afstemme med dem, hvad de har lyst til i dag. Det bedste ved mit job er, at man bliver udfordret på sin faglighed. Hjerneskader er forskellige og de skal også behandles forskelligt, så det er vigtigt for mig at se det hele menneske.

Find ledige jobs som social- og sundhedsassistent på midtjob.dk.

midt
regionmidtjylland

KOLLEGA KRAM

Martin Nielsen, frikøbt tillidsrepræsentant i Parkering København, har peget på sin kollega, Henrik Fosdam.

MARTIN NIELSEN:

EN DAG UDEN HENRIK ER KEDELIG

AF IDA ØSTERLUND | FOTO: JØRGEN TRUE

Hvorfor fortjener Henrik et kram?

Jeg er tillidsrepræsentant og var for år tilbage med til at ansætte Henrik. Da han blev valgt som arbejdsmiljørepræsentant, kom vi til at dele kontor. Her mærkede jeg, hvor stor en støtte Henrik er i det faglige arbejde. Vi sørger altid for at være enige om, hvad vi skal sige, inden vi mødes med ledelsen. På den måde står vi stærkere på vores kollegers vegne.

Ved at arbejde tæt sammen er vi blevet rigtig gode venner. Jeg møder en time tidligere end ham, og så tæller jeg altid ned, til den time er gået. En dag på kontoret uden Henrik er kedelig.

Som p-vagt er Henrik diplomatisk. Han sætter sig i folks sted og er meget forstående, samtidig med at han løser sin opgave. Han er bevidst om at være byens ambassadør, og han tager alle situationer med ro. Vi kommer jo ikke just med gaver, men Henrik går ikke, før han har talt ud med folk. Sådan er han bare, også overfor kolleger. Jeg har lige fejret kobberbryllup, hvor Henrik og hans kone var med. Det var så sjov en fest. Men vi kan også være alvorlige, og hvis noget nager mig, kan jeg altid dele det med Henrik. ★

KRAMMET GÅR TIL

Henrik Fosdam
Parkeringsvagt
i København

Har du en skøn kollega, der fortjener et kram her på siden, så skriv til redaktionen@foa.dk. Der er et gavekort på 250 kr. til Coop til kollegahygge, hvis vi bruger dit tip.

I mit daglige arbejde som sygeplejerske afspritter jeg hænder mange gange om dagen. Her er Dr. Warming basiscremen uundværlig for mig.

” Cecilie Ringgaard Rivas
*neonatal intensiv
sygeplejerske*

Produceret i
Danmark
gennem mere
end 20 år

DR. WARMING BASISCREME

– førstehjælpen til tør hud og afsprittede hænder

Dr. Warming basiscreme er en blødgørende og fugtbevarende 92% fedtcreme. Velegnet som hudpleje ved børneeksem, psoriasis, meget tørre hænder og sprækkede hæle. Virker kløestillende.

Dr. Warming Basiscreme er dansk produceret, indeholder kun 4 ingredienser og er testet på hudafdelingen på Bispebjerg Hospital.

drwarming.dk

– produktinformation og forhandlerliste

Nordic Consumer Health Danmark,
info@consumerhealth.dk